Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг бош нашри

РЎЗНОМА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 108 (20. 975) 1991 йил 7 июнь, жума ● Рўзнома йилига 256 марта чиқади. ● Баҳоси 8 тийин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ
Халқлар дўстлиги орденли Тошкент халқ хўжалиги илмгоҳини Тошкент давлат иқтисодиёт дорилфунунига айлантириш тўғрисида

Иқтисодиёт фанини янада ривожлантириш, олий иқтисодий таълим даражасини ошириш ва республика халқ хўжалигини мутахассис кадрлар билан таъминлашни яхшилаш мақсадида:

1. Халқлар дўстлиги орденли Тошкент халқ хўжалиги илмгоҳи Тошкент давлат иқтисодиёт дорилфунунига айлантирилсин.
2. Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси (ўртоқ Э. С. Самандаров) мазкур Фармонни рўёбга чиқаришга доир ташкилий тадбирларни кўзда тутувчи тегишли қарорни тайёрласин.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти **И. КАРИМОВ.**
Тошкент шаҳри,
1991 йил 6 июнь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРЕЗИДЕНТИНИНГ «ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ИЛМГОҲИНИ ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНЛИ ТОШКЕНТ ИҚТИСОДИЁТ ДОРИЛФУНУНИГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА»ГИ ФАРМОНИГА

ШАРҲ

Ушбу Фармоннинг қабул қилиниши республикани ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда бозор муносабатларига ўтиш, раҳбар ходимлар ва мутахассисларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш, шунингдек иқтисодиёт фанини ривожлантириш, унинг ишлаб чиқариш билан алоқасини мустаҳкамлаш борасидаги устун вазифаларни ҳал этиш талабларига мувофиқ халқ хўжалиги учун юқори малакали иқтисодчи кадрлар тайёрлашни тубдан қайта қуриш зарурати билан боғлиқдир.

Илмгоҳни дорилфунунга айлантириш кейинги йилларда мана шу йирик илмий ўқув марказида юз берган сифат ўзгаришларини, унинг илму зиё салоҳияти ва моддий-техника базаси ривожланганлигини акс эттиради. Умумий иқтисодиёт, иқтисодчи-инженерлик, ҳисобчилик ва бошқа 25 мутахассислик, шу жумладан халқаро иқтисодий муносабатлар соҳалари бўйича кенг миқёсда иқтисодчиларни тайёрлаш кўзда тутилмоқда. Ҳозирги пайтда Самарқанд ва Қўқонда бўлимлари бўлган ташқи иқтисодий фаолият бўйича малака ошириш факультети ишлаб турибди, илмгоҳ бир қанча хорижий мамлакатлардаги илмий ўқув ва ахборот марказлари билан ҳамкорлик қилмоқда. Бундай марказлар хўжалик юритишнинг янги қоидалари ва усулларини амалга ошира оладиган, ишбилармонлик фаолияти самарасини таъминлашга қодир бўлган кадрларни тайёрлаш, қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ишлари билан шуғулланмоқда.

Илмгоҳнинг илмий салоҳияти 400 дан зиёд фан номзодини, доцентларни, 43 нафар фан докторларини, профессорларни ўз ичига олган. Улар бозор иқтисодиёти, халқ хўжалиги турли тармоқларининг самарали ишлашига доир долзарб муаммолар юзасидан ғоят муҳим ва амалий тадқиқотларни олиб боришмоқда. Илмий мактаблар шаклланмоқда, республикани иқтисодий ривожлантиришнинг кўпгина йўналишлари бўйича ўқитиш, илм-фан ва ишлаб чиқариш бирга қўшиб олиб борилмоқда. Ўқитиш жараёнлари ва илмий фаолият компьютерлаштирилмоқда.

Илмгоҳнинг дорилфунунга айлантирилиши унинг иқтисодий таълим маркази сифатидаги аҳамиятини анча ошириш, илм-фанни ривожлантириш ва ҳозирги замон иқтисодий тафаккурини шакллантириш имконини беради. Ўқитиш яна ҳам юқори даражада олиб борилади. Кадрлар (бакалаврлар ва магистрлар) икки босқичда тайёрланиши таъминланади, иқтисодий таълим тизими учун ўқитувчилар тайёрлаш бошланди.

«Совет Ўзбекистони», ТАСС, ЎзТАГ ва рўзномамиз жамоатчи мухбирлари хабар берадилар

● БИР ТАН, БИР ЖОН БЎЛИБ... Урганч районидаги Охунбобоев номли колхознинг Раззоқ опа Машарипова бошлиқ звено аъзолари пилла теримида.
Қ. ОТАЕВ олган сурат (ЎзТАГ).

ИШБИЛАРМОНЛАР, ИШ БОШЛАНГ!

Гулнинг олти япроғи — ишбилармонлик фаолиятининг олти тури, унинг олдида бахт-саодат ва фаровонлик рамзи бўлган лайлак тасвири... Ўзбекистон Ишбилармонлари таъсис съездининг эмблемаси ана шундай. Съезд 6 июнь куни Тошкентда бўлди.

Жумҳуриятнинг барча вилоятларидан ижарачи, кичик, қўшма ва хусусий корхоналарнинг юзлаб вакиллари биргаликдаги ҳаракат дастурини ишлаб чиқиш учун Ўзбекистон пойтахтида тўпландилар. Бир кун олдин Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов съезд қатнашчилари билан учрашди. Бу учрашув ваколатли анжуманнинг ўтишига шубҳасиз ўз таъсирини ўтказди.

Съезднинг амалий иши янги уюшманинг вазифаларини, унинг фаолияти стратегик йўналишларини пухта белгилаб олишга имкон берди. Қабул қилинган низомномада ишбилармонларнинг кенг миқёсли мақсадлари етарли даражада тўла тушунтириб берилган.

Ишбилармон кишилар иқтисодиётнинг эркин қисмини барпо этишга, истеъмол бозорини озиқ-овқат ва кундалик эҳтиёж моллари билан тўлдиришга, аҳолига хизмат кўрсатиш тармоқларини ривожлантиришга кўмаклашиш зарур деб ҳисоблайдилар.

Ташкилот комитетининг ҳамраиси, Ўзбекистон кооперативлари уюшмасининг раиси М. К. Жўраевнинг маърузасида таъкидланганидек, кооперативлар, кичик ва қўшма корхоналар, хусусий корхона эгалари жумҳуриятнинг бозор иқтисодиёти изига тезроқ ўтишига ёрдам бериши лозим. Уюшманинг жойлардаги бўлинмалари дуруст ишлаши учун одамларга бинолар, иншоотлар, машина-ускуналарни эркин сотиб олиш, ижарага олиш ва фойдаланиш, ер ва бошқа табиат ресурсларидан қонунда белгиланган тартибда фойдаланиш имконини бериш зарур.

Съезд қатнашчиларининг нутқларида асоссиз равишда тақиқлаб қўйишлар ишбилармонлик асосларига тўсқинлик қилиб, истеъмол бозорига салбий таъсир қилаётганлиги, пулнинг қадрсизланиши жараёнларини кучайтираётганлиги тўғрисидаги фикрлар такрорланди. Шунинг учун ҳозирги қийин даврда ишбилармон одамларнинг фаол ишлари нархнинг қимматлашишини тўхтатиб, жумҳурият аҳолисини озиқ-овқат ва халқ истеъмол моллари билан таъминлаши мумкин.

Анжуманда жумҳурият совет, хўжалик идораларига, давлат ва кооператив ташкилотларининг меҳнатчиларига, ишбилармонлари ва ижарачиларига мурожаатнома қабул қилинди. Унда Ўзбекистоннинг иқтисодий салоҳиятини мустаҳкамлаш учун биргаликда куч-ғайрат сарфлашга, Мулкчилик, Ер, Корхоналар, ижара, кооперация ва ишбилармонлик тўғрисидаги Ўзбекистон ССР қонунларига оғишмай риоя этилишига эришишга даъват этилган.

Ўзбекистон ишбилармонларининг биринчи съездида уюшманинг низомномаси тасдиқланди, уюшма кенгаши ва тафтиш комиссияси сайланди.

Низомномада таъкидланганидек турли корхоналар (улар қайси соҳада ишлаётганидан қатъий назар) билан олди-сотди, ижара, суғурта, биргаликдаги фаолият хусусида битимлар тузиш ишбилармонлар уюшмасининг ҳуқуқидир.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Иқтисодий ислоҳот ва маҳаллий ўзини ўзи бошқариш комиссиясининг раиси, жумҳурият халқ депутати Э. Н. Хўжаев Ўзбекистон ишбилармонлари уюшмасининг президенти, М. К. Жўраев уюшма раиси этиб сайланди.

Жумҳурият ишбилармонлари съезди ишида Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Раисининг ўринбосари Б. И. Бугров, Ўзбекистон ССР Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов, вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Ҳаракатда—баракат

МЕҲНАТГА ЯРАША РАҒБАТ

Ўтган йили хайрли бир ишга қўл урдик. Бирлашмамизга кўп йиллик меҳнати синган илғор ишчиларга уй-жой шароитларини ўнглаб олишлари учун қайтариб бермаслик шарти билан 5000 сўмдан ёрдам пули ажратиш йўлга қўйилди. Шу билан бирга уларга давлат ва кооператив уйларини олиб беришга ҳам имконият даражасида кўмаклашдик.

Шу каби тадбирларимиз бу йил анча кенгайтирилди. Айниқса, бозор иқтисодиёти шароитида ўз ишчи-хизматчиларимизни ижтимоий ҳимоялаш чораларини кўришга эътиборни кучайтирдик. Апрель ойида нархларнинг ислоҳ қилинишини ҳисобга олиб, меҳнатчиларимизга компенсация тўловлари жорий этилди.

Аввало, ички имкониятлар, олинаётган фойда сарҳисоб қилинди. Тўловни қаерда қанча ошириш эса автокорхоналар ўз жамоаси ихтиёрига топширилди. Бизда 6150 дан ортиқ киши ишлайди. Шу боис, ишчи-хизматчиларга бериладиган компенсация ҳар бир автокорхонанинг молиявий аҳволига қараб 60 сўмдан 100 сўмгача ошириладиган бўлди.

Боз устига барча тоифадаги ишчи ва хизматчиларнинг ойлик маошлари оширилди. Ҳозирги кунда уларнинг ўртача ойлик маошлари 420 сўмни ташкил этяпти. Айниқса, ҳайдовчилар меҳнати эътибордан четда қолмайди. Уларга келтирган даромадларига яраша маош тўланяпти. Гапнинг рости, бизда иқтисодий рағбат катта роль ўйнамоқда. Яъни, ким қанча кўп ишласа, ташаббус кўрсатса, шунча кўп ҳақ оляпти.

Ҳайдовчиларнинг яхши ишлаши созловчи-таъмирловчиларга ҳам боғлиқ. Улар ҳамкорликда меҳнат қилишса, ютуқлар кўпайиши, фойда салмоғи ортиши турган гап. Ҳозир биз шуни ҳисобга олиб, созловчилар ойлик маошини ҳам 60 фоиз оширдик. Уларга бепул тушлик овқат ташкил қилдик.

Бинобарин, кейинги пайтда ижтимоий соҳага анча маблағ сарфладик. Биргина уй-жой қураётганларга ўтган икки йил мобайнида қарийб 1 миллион сўмлик ёрдам кўрсатилди. Бирлашмада ишлаб пенсияга чиққан нафақахўрларга, кўп болали ва кам таъминланган оилаларга ёрдам бериш, уларнинг яшаш шароитларини ўнглаш йўлида бирмунча ишлар қилинди. Байрамолди ва байрам кунлари бу тоифадаги кишиларга моддий ёрдам кўрсатиш автокорхоналаримизда одат тусига кириб қолди. Масалан, бу йил Наврўз байрами арафасида моддий аҳволи оғир бўлган ишчиларимиз уйларига бориб, 142 минг сўм ёрдам пули улашиб чиқдик.

Бирлашмада ишчиларни уй-жой билан таъминлаш, уларга ер участкалари ажратиш масалалари тезда ўз ечимини топмоқда. Уй-жой қураётганларга юқорида таъкидланган енгилликлардан ташқари бошқа бир қатор қулайликлар ҳам яратилган. Масалан, қурилиш материалларини ташиш учун автокорхоналар ҳисобидан бепул хизмат қилишга юк машиналари ажратилган.

Ҳозир меҳнатчиларимизнинг маданий ва маиший шароитларини яхшилашга ҳам эътиборни кучайтиряпмиз. Автокорхоналаримизда ювиниш ва кийим алмаштириш хоналари, сартарошхона, дам олиш хоналари, озиқ-овқат ва саноат моллари дўконлари, профилакторий ҳамда фин ҳаммоми мавжуд. Сижжак, Шоҳимардон, Нанай, Каркидон сингари сўлим оромгоҳларда эса дам олиш масканларимиз бор. Эндиликда бу ерларда фақат дам олиш кунлари эмас, балки меҳнат таътиллари вақтида ҳам ишчилар ўз оилалари билан ҳордиқ чиқариши учун барча шароитларни йўлга қўйганмиз.

Яқинда бирлашма аҳли учун яна бир қулайлик яратдик. Маълумки, нархнаво ислоҳ қилиниши муносабати билан даволаш муассасаларига бериладиган йўлланма нархлари бирмунча оширилган эди. Биз инсон соғлиғи ҳамма нарсадан улуғлигини ҳисобга олиб, марказий ва маҳаллий даволаш муассасаларига бериладиган йўлланмалар нархларини 90 фоиз арзонлаштирдик. Баъзи кам таъминланган оилаларга эса бепул йўлланма ажратишни ташкил қилдик.

Хуллас, ҳозирги оғир шароитда ўз ишчи-хизматчиларимизни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш нақадар зарурлилигини ҳис этган ҳолда тегишли тадбирларни амалга оширяпмиз. Қувончлиси, бу хайрли ишдан ҳеч ким ўзини четга тортгани йўқ. Зеро, бугунги кунда ҳамжиҳатлик самара келтиришини ишчиларимиз яхши тушунишмоқда.

Б. АЛИМОВ,
Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши давлат автомобиль транспорти қўмитасининг жумҳурият бирлашмаси бошлиғи.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети
Мафкура комиссиясида

● 5 июнь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Мафкура комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби К. Ю. Юсупов бошқарди.

«Ижтимоий фанларни ўқитишни қайта қуриш, талабаларда материалистик дунёқарашни шакллантиришда Фарғона политехника илмгоҳи партия комитетининг роли тўғрисида», «Жумҳурият умумтаълим мактабларида ўқувчиларни ғоявий-маънавий руҳда тарбиялашнинг аҳволи тўғрисида»ги масалалар муҳокама қилинган комиссия аъзолари партия комитетлари, халқ депутатлари советлари ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, ўқув юртлари билан биргаликда ўқувчилар ҳамда талабаларда илмий дунёқарашни ва маънавий фазилатларни тарбиялаш юзасидан муайян ишлар қилаётганликларини таъкидладилар.

Ўқувчиларни умуминсоний маънавий қадриятлар, халқ педагогикаси, халқ анъаналари, урф-одатлари, расм-русумлари асосида тарбиялашни таъминлаш мақсадида «Одобнома» фани бўйича дастур ва ўқув-методик қўлланма ишлаб чиқилди ҳамда «Ўқитувчи» нашриётига топширилди. Ана шу фандан дарс бериш борасидаги тажриба ишлари натижаларини ҳисобга олиб, жумҳуриятимизнинг зарур шарт-шароит мавжуд бўлган умумтаълим мактабларининг ҳамма синфларида 1991—1992 ўқув йилидан бошлаб янги фандан дарс бериш бошлаш кўзда тутилган.

Таълим беришнинг тарбиявий жиҳатларини кучайтириш учун бир қанча дарслар ўқув дастурлари мазмунига ўзгаришлар киритилди. «Эски ўзбек ёзуви» янги дастури яратилди, Ўзбекистон халқлари тарихини ўрганишга ажратиладиган соатлар кўпайтирилди ва шу каби тадбирлар мувофиқлаштирилмоқда.

Шу билан бирга мактаб ўқувчиларини тарбиялаш ишларини қайта қуришга доир ёндашувлар ва тадбирлар жамиятимизда рўй бераётган жараёнлардан анча орқада қолмоқда, бу ёндашув ва ишларда ҳали ҳам мактаб, иқтисодий ва жамоат турмуши муайян ўзгаришларини ҳисобга олмай амалга оширилмоқда, тарбиявий жараёнлар чала-чулпа ташкил этилмоқда, ихлослик, ичкиликбозлик, кашандалик ва бошқа салбий иллатлар ҳам учрамоқда. Бу муаммо партия комитетларининг бюроларида, пленумларида, фаолларининг йиғилишларида камдан-кам муҳокама қилинади. Одатда, мактабларда партия ташкилотлари оз сонлидир, 2400 та мактабда эса умуман партия ташкилоти йўқ.

Кўпгина ўқитувчиларнинг дарслари ўқувчиларда илмий дунёқарашни шакллантириш юзасидан ўз вазифасини ҳали ҳам бажармаяпти. Ижтимоий-иқтисодий қийинчиликларга дуч келган, меҳнат ва жамоат интизомининг нуфузи тушиб кетганини, салбий тусдаги бошқа ҳолатларни кўрган ўқувчилар мактабдан бегоналашиб, ғоясизлик бўшлиғига тушиб қолмоқдалар. Ўзбекистон ССР Давлат тили тўғрисидаги Қонунни жорий этишда суст ҳаракат қилинмоқда, кўпгина ҳал этилиши зарур бўлган масалалар ҳал этилмаяпти. Ўқувчилар жумҳуриятимизда яшаётган бошқа халқлар тарихи ва маданияти билан яхши танишмаяптилар.

Диндорлар ўқувчилар илмий дунёқарашни шакллантиришда, дин масалалари бўйича ўқитувчилар жамоалари билан ишлашда йўл қўйилган камчиликлардан моҳирона фойдаланмоқдалар. Кўпгина партия комитетлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг «Фарғона вилояти ва бошқа вилоятлардаги диний муҳит ҳақида»ги қарорни бажаришга юзаки ёндошмоқдалар. Натижада мактабларда ўзлаштириш пасайиб кетди, болаларнинг бир қисми мактабга бормаяпти, муттасил қатнамаяпти. Ўқувчилар уйда диндан дарс бериш ҳуқуқига эга бўлмаган сохта ўқитувчилардан таълим олишмоқда. Талабалар диндорлар билан ҳамкорлик қилиб, уларга ҳамдард бўлмоқдалар. Бундай фактлар айниқса Андижон, Наманган вилоятларида тез-тез учраб турибди, Бухоро, Самарқанд, Қашқадарё вилоятларида ҳам намоён бўлмоқда.

Айни вақтда мактаб ўқувчиларининг маданий эҳтиёжларини қондириш даражаси паст: улар театрлар, музейларга кам борадилар, тасвирий санъат, мумтоз мусиқага қизиқмайдилар. Ҳатто жумҳурият ҳукумати қарорига кўра ойда бир марта текин спектакль кўрсатилиши назарда тутилганига қарамай, бунда тамошабинлар атиги 20—30 нафар ўқувчи бормоқда. Бадиий, техникавий ижодга, ҳаваскорлик ижодининг бошқа турларига асосан эътибор берилмаяпти, лекторийлар, кўргазмалар ишламай ётибди, бошқа тадбирлар ҳам олиб борилмаяпти.

Мактаб ўқувчиларини ғоявий-маънавий жиҳатдан тарбиялашда йўл қўйилган бу камчиликлар, бошқа омиллар (оилалардаги носоғлом муҳит, видеосалонларнинг таъсири, бўш вақтни уюштирилмаганлиги ва шу кабилар) ҳуқуқбузарликларнинг, жиноятчиликнинг кўпайишига олиб келмоқда.

Фарғона политехника илмгоҳида ижтимоий фанлар кафедраларидаги муаллимларнинг ярми базавий маълумотга эга эмас.

Партия комитети марксча-ленинча назариядан дарс беришда ақидапарастликни бартараф этиш, талабаларда материалистик дунёқарашни шакллантириш юзасидан тегишли ишларни олиб бормаяпти. Илмгоҳнинг кўп тиражли рўзномаси кичик ҳажмда чиқмайди, унда эълон қилинаётган мақолалар юзаки тусда бўлади.

Партия комитетининг котиби Т. Ғафуров, партия комитетининг аъзоси, илмгоҳ ректори Р. Б. Бурхонов, ижтимоий фанлар кафедралари мудирлари, коммунистлар А. Р. Абдуллаев, Ғ. М. Ҳожиев, А. И. Йўлдошев, И. М. Эргашев камчиликларни тугатишда етарли даражада принципиаллик кўрсатмаяптилар ва ўзларининг ўқув-тарбия жараёнини коммунистик тарбия имкониятларидан кам фойдаланяптилар.

Ўзбекистон Компартияси Фарғона вилоят комитети билан шаҳар комитети мазкур олий ўқув юрти партия ташкилоти фаолиятини чуқур таҳлил этмаганлиги кўрсатиб ўтилди. Улар бу илмгоҳда партия интизоми пастлигига, олий ўқув юрти турмушининг етилган долзарб масалалари муҳокама этилмаслигига муросасозлик қилдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Мафкура комиссияси муҳокама қилинган масалалар юзасидан қуйидагиларни таъкидлади.

Ешларда материалистик дунёқарашни шакллантиришда «Инженер» кўп тиражли рўзномасининг имкониятларидан ниҳоятда кам фойдаланилмоқда. Рўзнома мунтазам равишда, тула

(Давоми иккинчи бетда).

Футбол

САФАРДАН ОЧКО ОЛОЛМАЙ

Олий лига жамоалари 14-тур мусобақаларигача 100 та ўйин ўтказишди. Уларнинг 39 тасида ҳисоб очилмай, дарвозалар дахлсиз қолди. Жумладан, ҳужумчиларимиз кўра майдонда энг кам ҳаракат қилишмаяпти. Лекин ҳар бир ўйинда ўртача 2,03 та гол дарвозаларга киритилган. Бу тасодифми, ёки...

Жумҳуриятимиз бош командаси «Пахтакор» ўйинлари эса бу манзара намоён бўлаётир. Ҳужумчиларимиз мавсум бошидан буён («Арарат» билан ўйинга қадар) дарвозаларга 14 та тўп йўллашган бўлса, ҳимоячиларимиз қимматли очколарни «туҳфа» этилишига ҳисса қўшишмоқда». Ереванда маҳаллий «Арарат» футболчилари билан беллашув ҳам бундан истисно эмас. Омад яна кўнгил айирмади. Пахтакорчилар 1:2 ҳисобида мағлубиятга учрашди. Жамоамиз сафардан икки ўйинда ҳам очко ололмади.

Мазкур турдаги турнир жадвалининг қуйи тўрт поғонасида ўтган йили олий лигага йўлланма олган жамоалар боришаётганлиги кўзга ташланди. Улар бу турда муваффақиятли ўйин кўрсатишди. Жумладан, Запорожьенинг «Металлург» футболчилари «Помир»ни 2:0 ҳисобида енгишди. «Спартак» (Владикавказ) эса Киев динамочилари билан 1:1 ҳисобида дуранг ўйнади.

Минск динамочилари «Днепр»ни 4:1 ҳисобида енгишди. Москвада «Спартак» ва «Динамо» футболчилари баҳси қизиқарли ўтди. Томонлар ғалаба учун тўп киритиб икки очкони тенг бўлиб олишди.

Ҳозирча атиги битта командагина мағлубият аламини тортмади. Бу Донецкнинг «Шахтёр» командасидир. Кончилар кечаги турда меҳмонда — «Металлист» билан 2:2 ҳисобида дуранг натижа эришдилар.

Кеча турнинг сўнгги учрашуви бўлди. Бунда пешқадам — Москва армиячилари ҳамшаҳарлари — «Торпедо» жамоаси билан куч синашдилар.

КПСС ИШИДА АХБОРОТ АЛОҚАЛАРИНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети Котибиятининг мазкур масала юзасидан қабул қилган қарорида партия ичида ахборот алоқаларини ташкил этишдаги жиддий камчиликлар таъкидланади. Марказий идораларнинг партия комитетлари, айниқса шаҳар ва район комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари билан ҳамжиҳатлиги сустлашиб кетган. Марказий Комитетнинг кўпгина қарорлари коммунистларга етиб бормаяпти. Буларнинг ҳаммаси вазиятга тўғри баҳо бериш имкониятини камайтиради, коммунистларни партия марказий идоралари жамиятимизда рўй бераётган мураккаб жараёнларни илғамаяпти, жойлардан келаётган хабарларга аҳамият бермаяпти, деган фикрга олиб келмоқда.

Бинобарин, Марказий Комитетнинг жамият ва партия турмушининг долзарб муаммоларига доир тутган йўли Марказий Комитет Пленумлари, Сиёсий бюроси, Котибиятининг матбуотда эълон қилинган ва жойларга юборилган ҳужжатларида ифодаланган. КПСС XXVIII съезди қарорларига мувофиқ КПСС Марказий Комитети ва Марказий Назорат Комиссияси Пленумларида партиянинг бозорга ўтиш, жамиятдаги ижтимоий-сиёсий вазият билан боғлиқ вазифалари, КПСС Марказий Комитетининг ҳукуматнинг тангликка қарши дастурига муносабати аниқлаб берилди, Иттифоқ шартномасини тузиш, партия ташкилотларини ташкилий-сиёсий жиҳатдан мустаҳкамлаш, коммунистларнинг халқ депутатлари Советларида ишлаши билан боғлиқ масалаларга ёндашув йўли ишлаб чиқилди. Съезддан сўнг Марказий Комитет Сиёсий бюроси ва Котибияти унинг кўрсатмаларини ривожлантира бориб ва партиядаги ҳамда мамлакатдаги ҳақиқий аҳволни ҳисобга олиб, 60 дан ортиқ қарор ва баёнот қабул қилдилар, улар ижтимоий-иқтисодий, миллий сиёсатнинг, ёшлар, хотин-қизлар ҳаракатларининг, ижтимоий-сиёсий ташкилотлар билан муносабатларнинг, партия ички турмушининг турли жиҳатларига тааллуқлидир. Марказий Комитет Котибияти В. И. Ленинга ўрнатилган ёдгорликларга нисбатан сиёсий ваҳшийлик ва ғайриқонуний хатти-ҳаракатларни қоралади, халқ таълими ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларини сиёсатдан четлаштириш муаммолари юзасидан ўз нуқтаи назарини баён этди, ҳозирги шароитда кадрлар сиёсати, КПСС сафларини мустаҳкамлаш, партия бюджетини шакллантириш, ижро этиш ва назорат қилиш тўғрисида қарорлар қабул қилди, бир қанча партия комитетларининг ҳисоботларини тинглади.

Бироқ муҳокама қилинган ва раҳбар идораларнинг муайян нуқтаи назари тўла ифодаланган масалалардан коммунистларнинг бехабарлиги кўпинча сезилиб қолмоқда. Бу бир қанча ҳолларда КПСС Марказий Комитетидан юборилаётган ахборотлар иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетларидан, жумҳурият, ўлка, вилоят партия комитетларидан қуйи бўғинларга етиб бормаётганлигининг натижасидир. Марказий Комитет ҳужжатлари партия комитетларида кўриб чиқилмаётган, сайлаб қўйиладиган идораларнинг аъзолари эътиборига етказилмаётган ҳоллар ҳам бор. Партия қарорларини тарғиб қилиш яхши йўлга қўйилмаган. КПСС Марказий Комитети билан Марказий Назорат Комиссиясининг қарорлари партия матбуотида асоссиз равишда камдан-кам эълон қилинмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг Котибияти КПСС ичида ахборот алоқаларини тубдан яхшилаш партияни мустаҳкамлаш, партия барча бўғинларининг ҳамжиҳатлигини таъминлашда биринчи галдаги вазифалардан эканини ҳисобга олиб, иттифоқдош жумҳуриятлар Компартиялари Марказий Комитетларига, жумҳурият, ўлка, вилоят, шаҳар ва район партия комитетларига қайд этилган камчиликларни тугатиш, коммунистларни партиядаги ишлар тўғрисида, раҳбар идоралар қабул қилган қарорлар ҳақида коммунистларни ўз вақтида тўла хабардор қилиш, партия комитетларида КПСС Марказий Комитети ва Марказий Назорат Комиссиясидан келаётган ҳужжатларни у ёки бу усулда албатта кўриб чиқишни йўлга қўйиш вазифаси юклатилди. Бунда вазифаларни бажаришда коммунистларнинг қатнашиш шакллари ҳам, уларни хабардор қилиш воситаларини ҳам аниқлаш лозимлиги назарда тутилиши керак.

Айни вақтда партия комитетлари жойлардаги ишларнинг аҳволи, коммунистларнинг кайфияти ва таклифлари тўғрисида КПСС Марказий Комитети Котибиятига ўз вақтида тўла-тўкис хабар беришлари, бундай хабарларнинг амалий аҳамиятга эга бўлишини таъминлашлари, биринчи навбатда марказ билан жойларнинг ҳамжиҳатлиги талаб этиладиган масалаларга эътиборни қаратишлари керак.

Партия марказий идораларининг фаолияти тўғрисида коммунистларга ахборот беришни яхшилаш юзасидан аниқ тадбирлар белгилаб олинди. Жумладан, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ва Котибияти, КПСС Марказий Назорат Комиссияси Раёсатининг қарорларини марказий, жумҳурият, ўлка ва вилоят партия рўзномаларида тўла ҳажмда ёки улар баёнини эълон қилишни амалда кенгайтириш, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари, котиблари, Марказий Комитет ва Марказий Назорат Комиссияси аъзолари, маҳаллий партия идоралари раҳбарларининг партия қарорларини амалда рўёбга чиқариш масалалари юзасидан оммавий-ахборот воситаларида чиқишларини кўпроқ йўлга қўйиш назарда тутилади.

КПСС Марказий Комитети бўлимларига тарғиботчи гуруҳларни жойларга мунтазам юбориб туриш, партия комитетларини ахборот билан таъминлаш ва уларга ташаббус тариқасида ҳам, уларнинг илтимосига биноан ҳам турли йўллардан фойдаланган ҳолда йўл-йўриқ кўрсатиб туриш вазифаси топширилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси билан Котибиятининг иш режаларини тузишда коммунистлардан тушаётган таклифларни яхшироқ эътиборга олиш, маҳаллий партия комитетлари КПСС Марказий Комитетига партия фаолияти масалалари юзасидан тақдим этган қарорларнинг лойиҳаларини рағбатлантириш кўзда тутилган.

Марказий Комитет Котибияти партия комитетларининг мурожаатномалари, коммунистларнинг хатлари жойлардаги ишларнинг аҳволидан дарак берувчи манба ва партия сиёсатини шакллантириш воситаси сифатида муҳим аҳамиятга эга эканлигини таъкидлаб, КПСС Марказий Комитети аппаратида, барча партия комитетларида улар билан ишлашни анча яхшилаш, бу ишда янги ёндашувлардан фойдаланиш зарурлигини эътироф этди. Бунда мурожаатномалар ва хатларнинг муаллифлари билан бевосита алоқа ўрнатиш ва улар билан кўпроқ хат ёзишиб туриш, хатлар ва мурожаатномалардан диққатга сазоворларини партия оммавий ахборот воситаларида қўйилган масалаларга жавоблар билан эълон қилиш зарур.

КПСС Марказий Комитети Котибияти партия ташкилотлари, коммунистларни партия матбуотини қаттиқ қўллаб-қувватлашга, партия рўзномалари ва ойномаларига обуна бўлиш ҳамда уларни тарқатиш ишларига энг муҳим умумпартиявий вазифа, ҳар бир коммунистнинг бурчи сифатида қарашга чақирди.

СССР ПРЕЗИДЕНТИ НОРВЕГИЯДА

ОСЛО, 5 июнь. (**ТАСС махсус мухбирлари**). Аввал хабар берганимиздек, 1990 йил Нобель тинчлик мукофотининг лауреати СССР Президенти М. С. Горбачев бугун Норвегия пойтахтига ташриф буюрди.

СССР ва Норвегия давлат байроқлари билан безатилган Форнебю халқаро аэропортида самолёт пиллапояси олдида Совет раҳбари ва унинг рафиқасини Норвегия Бош вазири Гру Харлем Брундтланд, Норвегия Нобель комитетининг раиси Франсис Сейерстед, Норвегия ташқи ишлар вазири Турвалд Столтенберг кутиб олдилар.

Кутиб олувчилар орасида СССРнинг Норвегиядаги элчиси А. Ф. Тишченко бор эди.

Норвегия мудофаа вазирлиги штабининг оркестри икки мамлакат давлат мадҳияларини ижро этди.

Франсис Сейерстед микрофон ёнига келиб, СССР Президентини қутлайди.

Шундан сўнг олий меҳмонни Норвегия Бош вазири Гру Харлем Брундтланд табриклайди:

Сизнинг келишингиз — мамлакатимиз учун икки томонлама қувончли воқеадир. Биз Сизни 1990 йил Нобель тинчлик мукофотининг лауреати сифатида ва бизга қўшни мамлакат — Совет Иттифоқининг давлат раҳбари сифатида қабул қиляпмиз.

Мамлакатларимиз минг йиллар мобайнида бир-бири билан тинч шароитда яшаб келмоқда. Бизнинг яхши қўшничилигимиз Атлантикадан Уралгача чўзилиб кетган сиёсий Европанинг бир қисмини ташкил этади.

Бугун биз ишонч ва ҳурматга асосланган яхши ҳамкорликнинг янги ва катта имкониятларини кўриб турибмиз. Биз ҳозир Европадаги янги иқтисодий иқлимдан икки мамлакат фаровонлиги йўлида Норвегия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш учун фойдаланишимиз керак.

Норвегия ҳукумати Сизнинг ташрифингиз Норвегия билан СССР ўртасидаги ҳамкорликда сифат жиҳатидан янги давр бошланганидан дарак беришини хоҳларди. Мен хавфсизлик, иқтисодиёт, савдо, атроф муҳитни муҳофаза қилиш ва денгизда ҳамкорлик қилишга тегишли сиёсий масалаларни муҳокама қилиш учун бошланадиган музокараларимизни умидворлик билан кутяпман. Мен Сизда мамлакатимиз тўғрисида ва Сизга ҳамда Совет Иттифоқи халқларига ҳурматимиз тўғрисида яхши таассурот қолишидан умидворман.

М. С. Горбачев жавоб нутқида бундай деди:

Бош вазир жаноби олиялари, жаноб Нобель комитетининг раиси, хонимлар ва жаноблар. Менинг Ослога ташрифим Нобель комитетига шахсан миннатдорчилик изҳор қилиш ва ҳар бир лауреат учун мўлжалланган лекцияни ўқишга алоҳида баҳона бўлади. Альфред Нобель ўзининг эзгу ниятини шундай сўзлар билан ифодалаган эди: «Динамит заводлари дипломатларнинг тинчликни ҳимоя қилишга бағишланган нутқларига нисбатан тезроқ урушга хотима беради». Лекин у шундан кейин қурол билан тинчлик ва фаровонликни яратиб бўлмаслигига ишонч ҳосил қилди ва ўз васиятида одамларни бирodarликка чақирди, «тинчлик ғоялари»ни ёқлаб гапирди.

Бизнинг давримизда ҳам бугунги динамит — ядро қуроли хавфсизликнинг энг ишончли воситаси эканлигига чин дилдан ишонадиган одамлар бор. Лекин инсоният мақсадга янада тўлароқ жавоб берадиган ишонч ва қуролсизланишдек восита борлигини ўз вақтида англади. Ҳозир ишончга асос солинди ва қуролсизланиш бошлаб юборилди. Халқаро сиёсатда ҳам, жаҳон афкор оммасининг онгида ҳам туб бурилиш бўлди. Агар бизнинг қайта қуриш бўлмаганида, бундай ўзгаришлар рўй бермасди.

Бу Совет Иттифоқи Президентининг қўшни давлат — Норвегияга совет кишилари кўп биладиган ва унинг халқини узоқ вақтдан бери чуқур ҳурмат қиладиган мамлакатга биринчи ташрифидир.

Мен Бош вазир жаноби олиялари Гру Харлем Брундтланд билан бўладиган суҳбатларимизни сабрсизлик билан кутяпман. Биз у билан жуда яхши танишмиз, деб дадил айта оламан. Биз Умумевропа ишлари бўйича ҳам, жаҳоншумул муаммолар бўйича ҳам, икки томонлама алоқалар бўйича ҳам суҳбатлашадиган, гаплашиб оладиган масалалар кўп. Совет-Норвегия ҳамкорлиги янада яхшиланиши, яхши қўшничилик принципларига жавоб бериши йўлида ишлаймиз, деб умид қиламан. Жаноблар, самимий кутиб олганлигингиз учун сизларга ташаккур билдираман.

Кутиб олиш маросими тугади. Автомашиналар карвони Ослога йўл олади. Дастурнинг биринчи бандига кўра М. С. Горбачев Норвегия Нобель илмгоҳига борди ва унинг фаолияти билан танишди. Олий совет меҳмони Норвегия Нобель комитети аъзолари билан қисқа суҳбатдан сўнг пойтахт ратушасига йўл олди.

...Осло шаҳрининг ўзига хос «қадамжоси» бўлган бу салобатли бино олдидаги соат миллари 13.00 ни кўрсатиб турибди. Гуллар билан безатилган мажлислар залида маросимда қатнашиш учун таклиф қилинган мингдан ортиқ киши тўпланди. М. С. Горбачев Норвегия Нобель комитетининг раиси ва аъзолари билан биргаликда унча баланд бўлмаган саҳнага кўтариладилар. Залда ҳозир бўлганлар ўринларидан туришади ва Нобель тинчлик мукофоти лауреатини қарсаклар билан олқишлашади.

Залда машҳур совет скрипкачиси Виктор Третьяков ижросида Чайковскийнинг «оҳанги» янграйди.

Ратушадаги тантанали маросимни Франсис Сейерстед очади. У бундай деди:

— Ўтган йилнинг 10 декабрида Нобель тинчлик мукофотини топшириш маросимида, ўша вақтда Норвегия Нобель комитетига бошчилик қилган Гидске Андерсон хоним бундай деган эди: комитет Михаил Сергеевич Горбачевга тинчлик мукофотини топшираётган вақтда Альфред Нобелнинг хоҳишига бу қадар яқинликни камдан-кам ҳис қилгандим. Нобель ўз васиятида ушбу мукофотни беришнинг учта: «Халқлар ўртасида қардошлик», «Ҳаракатдаги армияларни қисқартириш» ва «Тинчлик ғояларини кенг ёйиш» мезонини эслатган эди. Шундай қилиб, Нобель қурол-яроғларни қисқартириш борасидаги фаол сиёсатни халқаро муроса жараёни учун ҳал қилувчи омил деб ҳисоблайди.

80-йиллар охиридан бошлаб биз Шарқ ва Ғарб ўртасидаги муносабатларда жиддий ўзгаришларнинг гувоҳи бўлиб турибмиз. Муҳолифлик ўрнини музокаралар эгаллаяпти. Европадаги эски давлатлар яна озодликни қўлга киритди. Қуролланиш пойгаси жиловланмоқда. Нобель ўз васиятида воқеаларнинг худди шундай ривожини кўрсатиб ўтган эди. Комитет бир киши — Совет Иттифоқи Президенти М. С. Горбачев ана шу жараёнга ҳал қилувчи ҳисса қўшди, деган фикрга келди. Уни музни эритган киши деб айтишмоқда.

Сизга халқаро сиёсатга қўшган ҳиссангиз учун Нобель тинчлик мукофоти берилган эди. Бинобарин, менга ўтган йилнинг декабрида мукофотни топшириш маросимида Гидске Андерсон айтган истакни эслатиб ўтишга рухсат берсангиз. У Совет Иттифоқи Президентига берилган тинчлик мукофотига бирдамлик, барча совет халқларига табрик сифатида, мамлакатингиз ўз олдида турган катта иқтисодий муаммоларни бартараф этиш учун қаттиқ кураш олиб бораётганини жаҳон самимий кузатиб турганлиги белгиси сифатида қабул қилиниши тўғрисида истак билдирганди.

Халқаро жараённинг тинч ривожланиши ана шу миллий муаммоларни тинч ҳал этишга ҳам боғлиқдир.

Жаноб Президент, Сизни бугун бу ерда табриклаш бизга катта мамнуният бағишлайди. Биз Сиз рўёбга чиқарган ишларни кўриб, сезиб турибмиз, бу эса қалбларимизда Сизга нисбатан чуқур ҳурмат туйғуларини уйғотмоқда.

СССР Президенти мукофотни таъсис этган Альфред Нобель қабариқ тасвири туширилган минбар олдига келади.

М. С. Горбачев Нобель лекциясини ўқийди.

...Ратушадаги тантанали маросим тугайди. Залда яна мусиқа — Эдвард Григ сонаталаридан бири янграйди.

Ташриф дастури ниҳоятда бой ва ранг-баранг. М. С. Горбачев меҳмонлар учун ажратилган боргоҳда қисқа дам олганидан сўнг Норвегия Бош вазири билан музокаралар олиб бориш учун ҳукумат девонига йўл олади. Бу уларнинг биринчи учрашуви эмас. Норвегия ҳукуматининг бошлиғи 1986 йилнинг декабрида Москвага келган эди. Г. Харлем Брундтланд билан М. С. Горбачев Европа қитъаси ҳаётини ривожлантиришнинг янги йўлларини белгилаб берган катта тарихий аҳамиятга молик ҳужжат — янги Европа учун Париж хартиясига имзо чекканлар.

Н. ВУКОЛОВ,
С. НЕШУМОВ,
А. СУРИКОВ.

СЕССИЯ ОЛДИДАН

6 июнь куни Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши режа, бюджет ва молия масалалари комитетининг мажлиси бўлди.

Мажлисда Ўзбекистон ССРнинг «Давлат солиқ идоралари тўғрисида» низом лойиҳаси, Ўзбекистон ССРнинг «Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисида»ги кодексига ҳамда Ўзбекистон ССРнинг «Жиноят-процессуал кодексига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги қонуни лойиҳаси, шунингдек Ўзбекистон ССРда «Аҳолини иш билан таъминлаш» қонуни лойиҳаси муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

Халқнинг ризқига хиёнат қилгани уялмайсизми?

Насриддин афанди катта корхонада ишлар экан. Ҳар куни у қўли эгри ташмачиларнинг ножўя хатти-ҳаракатларини кўравериб, фиғони фалакка чиқар экан. Шунда ўша «юлғичлар» Афандини ўраб олишибди: «Афанди бўлсанг ўзингга, бунақа ишни уддасидан чиқолмайсан, қўлидан келган одамгина буни қила олади», деб дашном бермоқчи бўлишибди. Шундан кейин мулзам бўлган Афанди нима қилишини билмай бир фикрга келибди. Ташмачиликни амалда синаш учун бир ҳийла ишлатишга уринибди. Темирчилик цехида ноёб металлдан каттакон пақир ясаттириб, унга дурадгорлик цехида ётган қипиқни ўйиб

ҲАНГОМАНИНГ ҲАҚИҚИЙСИ БУ ЁҚДА...

босибди. Шундан кейин корхона дарвозаси томон йўл олибди. Қоровуллар «Тўхта, бу нима?» деб сўрашибди Афандидан.

— Кўриб турибсан-ку, оддий қипиқ.

— Бунақаси кетмайди. Арзимаган бўлса ҳам давлатники бўлганлигидан олтин билан баробар. Дарров ағдариб, пақирингни кўтариб жўнаб қол, — дейишибди. Афанди оддий қипиқни ағдариб, яп-янги пақирни бемалол уйига кўтариб кетаверибди. Бу албатта, ўз ишига ғоятда масъулиятсизлик билан қарайдиган ландовур қоровуллар ҳақида тўқилган бир ҳангома.

Бундай ҳангомаларнинг ҳақиқийси бу ёқда: жумҳуриятимизнинг Тошкент ва бошқа қатор шаҳарларида ҳар куни кўриш ва бу ҳақда талай маълумотларни эшитиш ҳам мумкин. Пойтахтда нима кўп корхона кўп. Унинг қайси бирида нима ташмалаб кетилаяпти? Буни ким, қаёқдан билиши мумкин?

Халқ хўжалигининг тараққиёти ва аҳолининг истеъмол буюмларига бўлган талабини қондириш йўлида катта зарар ва талофат етказаётган бундай ярамас иллат ҳозирча турмушимизда кетказиб бўлмайдиган доғга ўхшаб турибди. Корхоналар маъмурияти ва соқчиларнинг бамайлихотирлигидан фойдаланадиган кимсалар у ёки бу нарсани кўтариб қоровулхона йўлагидан чиқиб кетишаверади. Уларнинг таъбири билан айтганда «бирорта мўмай нарса топилса ёки пулланса тешиб чиқмайди-ку».

Шерзод Қодиров биринчи автомобиль корхонасида ҳайдовчи бўлиб ишлайди. У юмуш билан 14-автомобиль ремонти корхонасига бориб қолувди, рулнинг гидрокучайдиргичи деган матоҳ кўзига олтиндай товланиб кўринди. Одамларнинг кўзини шамғалат қилиб, осонгина уни ўмарди: баҳоси 49 сўм 30 тийинлик нарса билан давлатимиз бойлиги камайиб қолармиди. Қўли эгри ҳайдовчи қилмиши учун 50 сўм жарима билан қутулиб қолди. Унинг ҳамкасби Ғафур Юнусов ҳам худди ана шу «жасорат»ни такрорлаб, «қаҳрамонлик» кўрсатди. Унга ҳам ана шундай жазо қўлланди.

Уйсозлик комбинатининг биринчи монтаж бошқармаси, «Узхимфарм» бирлашмасининг Тошкентдаги химия-фармацевтика заводи, «Прогресс» кичик корхонасида ҳам майда-чуйда буюмларни ўмариб кетувчи бир қатор кишилар нақ қилмиши пайтида ушланди. Уларнинг қўйинга беркитган ашёлари баҳоси нари борса 1—2 сўмликдан экан. Барибир 20 сўмдан жарима тўлашга мажбур бўлишди.

Ўзбекистон ССР Ички ишлар вазирлиги қошидаги Жумҳурият «Қўриқлаш» бирлашмасининг сезгир ва чаққон ходимлари ўз фаолиятларига кўра кўплаб корхоналар, муассасалар ва бошқа жойларда юз бериб турадиган бундай ташмачиликнинг айбдорларини аниқлаш ва уларнинг пайини қирқиш чораларини кўрмоқдалар. Кўпгина корхоналарда етарли чора-тадбирлар ва олиб борилаётган тушунтириш ишлари ўтказилишига қарамай бундай ярамас ҳодисалар ҳамон юз бериб турибди. Далилларга мурожаат қилайлик. 1990 йилда жумҳуриятимизда ҳаммаси бўлиб ташмачилик бўйича 17137 киши ушланди. Улар ўмариб кетаётган умумий қиммати 328 минг 226 сўмлик ҳар хил тайёр маҳсулотлар, буюмлар, турли хил деталлар ўз вақтида давлатга қайтарилди. Шу йилнинг биринчи кварталида ўтказилган рейдлар ва текширувлар натижасида тўпланган маълумотлар ҳам кўнгилни хижил қилади. Биринчи кварталда 4561 киши ушланган ва улардан 26 минг 384 минг сўмлик моллар корхоналарга қайтарилган. Бу рақамлар ўтган йилнинг биринчи квартали маълумотларига солиштириладиган бўлса, ташмачилик авж олиб бораётганлиги яққол кўринади.

Жумҳурият «Қўриқлаш» бирлашмаси ходимлари олиб борган текширишлар натижасида тўпланган талай ҳужжатларга мурожаат қилайлик. Бу ҳужжатлар ичида шу йилнинг 11 март куни Тошкент тўқимачилик комбинатида бўлган воқеа корхонада маҳсулотларни қўриқлаш ва назорат қилиш ўзибўларчилик ҳолига ташлаб қўйилганлигини яққол кўрсатади. 30—63 ТНП давлат номерли «ЗИЛ—130» маркали автомашина ҳайдовчиси Н. Тожиев ана шу корхонадан ўзича мамнун бўлиб чиқиб келаётганда қўлга олинди. Унинг машинасига корхонанинг 9183 метр чит газламаси ортилган экан. Текинхўрликка ўрганган бу ҳайдовчи ўйламай-нетмай комбинатнинг 11937 сўмлик маҳсулотини ўғирлашга юраги дов берган. Энди у бу қилмиши учун суд олдида жавоб бериши лозим бўлса керак.

Маҳсулотлари талон-торож қилиб туриладиган корхоналар орасида Тошкентдаги Ж. Обидова номли тамаки фабрикасининг номи «фахрий» ўринни эгаллайди. Мазкур фабрикада маҳсулотни ўғирлаш кўп йиллардирки одат тусига кириб қолган. Маъмуриятга билдирилган ҳар қандай танбеҳ ва чоралар самара бермаяпти. Янги маълумотларга мурожаат қилайлик. Бирлашма 3-бўлимининг инспекторлари Киров район ички ишлар бўлими ходимлари билан ҳамжиҳатликда рейд ўтказишганда қуйидаги ишчилар қўлга тушишди. Пак Белла 40 сўмлик, Гулистон Қурбонбоева 39 сўмлик, А. Найденко 20 сўмлик, М. Саидғаниев 24 сўм 70 тийинлик, А. Сарманов 31 сўм 50 тийинлик, З. Ажиева 33 сўмлик сигареталар билан ушландилар. Бундан ташқари корхона ҳудудидаги бутазорда 110 сўмлик 200 пачка «Голубие купола» сигарети топиб олинди. Ҳаммаси бўлиб 702 пачка ёки 346 сўмлик сигарета ўғирланганда қўлга туширилди.

Юқорида келтирилган кўнгилсиз фактлардан шундай савол туғилади: нима учун ташмачилик рўй бераётган корхоналар маъмурияти — дирекция, касаба союз ва бошқа ташкилотлари ўз меҳнатчиларининг бундай ножўя хатти-ҳаракатлари билан жиддий шуғулланмайдилар ва уларнинг йўлини тўсмайдилар. Бу савол ўша корхоналарга раҳбарлик қилаётган мутасадди ташкилотлар раҳбарларига ҳам тааллуқлидир.

А. ХОЖИАКБАРОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ПРОКУРАТУРАСИ ВА ИЧКИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИДА

НОРАСМИЙЛАРГА ҚУРОЛ НИМА УЧУН КЕРАК?

Самарқанд шаҳрининг Сиёб районидаги «Қўшҳовуз» маҳалла чойхонаси биноларидан бирини ўзбошимчалик билан эгаллаб олган норасмий ташкилот аъзолари — бир неча фуқаро кеча у ердан чиқариб юборилди. Бу гуруҳ раҳбари — 44 ёшли Ўктам Бекмуҳамедов илгари раҳбарлик лавозимларида ишлаган ва охирги иш жойи — Ўзбекистон шаҳарсозлик лойиҳалаш илмий-тадқиқот институтининг Самарқанд филиалидан ишга келмай қўйгани учун бўшатилган. Бу шахслар ўз нафсониятларини қондириш ва жамоатчилик эътиборини тортиш учун очлик эълон қилдилар.

Очлик эълон қилувчиларга шаҳар активининг уларни ноқонуний эгалланган бинодан чиқариш тўғрисидаги талабларини тушунтириш мақсадида халқ депутатлари Сиёб район Кенгаши раиси ўртоқ Ф. Ҳошимов, ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг раҳбарлари ҳамда «Қўшҳовуз» маҳалла қўмитаси томонидан рўй бериши мумкин бўлган кўнгилсиз воқеаларнинг олдини олиш чоралари кўрилди. Ана шу иш жараёнида очлик эълон қилишда қатнашаётганлардан бири Бекмуҳамедов ўзини жуда ёмон тутди, безорилик ҳаракатлари қилиб, икки нафар милиция ходимини ҳақоратлади ва уларга тан жароҳатлари етказди.

Ушланганлардан бири Багдасаряннинг ёнидан «Макаров» тўппончаси, 17 дона ўқ ҳамда турли кишилар номига ёзилган иккита паспорт топилди. Ушланган бу шахс Тоғли Қорабоғда туғилган бўлиб, унинг қаерда ишлаши ва турар жойининг тайини йўқ. Мазкур шахснинг Самарқандга келишдан мақсади ва маҳаллий норасмий гуруҳлар билан алоқалари аниқланмоқда. Ушланганлардан учинчиси — Ҳикматовнинг чўнтагидан «Макаров» тўппончасига тушадиган уч дона ўқ топилди.

Милиция ходимларига қаршилик кўрсатиш, хизмат вазифасини ўтаб турганда уларни ҳақоратлаш, ўқ отувчи қурол ҳамда ўқларни ноқонуний равишда сақлаш фактлари юзасидан прокуратура томонидан жиноят иши қўзғатилиб, тергов олиб борилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Мафкура комиссиясида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

юзага келаётган муаммолар теварагида жамоатчилик фикрини тўғри шакллантириш учун мафкура фаолларини, жойлардаги мавжуд барча ақл-заковат имкониятларини сафарбар қилсинлар.

Вилоят, район, шаҳар партия комитетларига мактаб жамоаларига сиёсий таъсирни кучайтириш, ўқув юртларининг ўқувчилар ҳамда талабаларни ғоявий-маънавий руҳда тарбиялашда бошланғич партия ташкилотлари обрўси ҳамда мавқеини мустаҳкамлашга доир тадбирлар кўриш, ўз фаолиятида ўқитувчилар, юқори синф ўқувчилари, талабалар билан муттасил учрашувлар ўтказишни амалда жорий этиш, улар ҳаёти, муаммолари, вилоят, район, шаҳар ишлари ҳақида ахборот бериш, уларнинг талабларига жавоб бериш, ўсиб келаётган ёш авлодни ғоявий-маънавий руҳда тарбиялашни йўналтириш ва бунга ҳар томонлама кўмаклашиш топширилди. Матбуотда, радио ва телевидение орқали болалар ва ёшларни ғоявий-маънавий руҳда тарбиялаш масалалари юзасидан мутахассислар, амалиётчи ўқитувчилар, олимлар, ёзувчилар, шоирлар, амалий ходимларнинг мунтазам чиқишларини уюштириш топширилди.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими вазирлиги ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги коммунист раҳбарлари жумҳурият умумтаълим мактаблари ва олий ўқув юртлари учун янги ўқув дастурлари, ўқув ва методик қўлланмалар ишлаб чиқишда материалистик дунёқарашни шакллантиришга йўналтирилган материаллар ҳажмини кенгайтиришга алоҳида эътибор берсинлар. Ўзбекистон халқлари тарихи, маънавий мероси, ўзбек халқи илғор урф-одатлари, расм-русумлари, анъаналари қандай ўрганилаётганини муҳокама қилиш, уларнинг ҳар томонлама тарғиб этилишига кўмаклашиш керак.

Ўқитувчига новатор тарбиячилар тажрибаси юзасидан маълумотлар мажмуини тўплашда амалий ёрдам кўрсатиш мақсадида ўқувчи ёшларни тарбиялашни қайта қуриш юзасидан мунтазам ишлайдиган семинар ташкил этилсин. Миллий мактаб концепциясини амалга оширишга доир ҳужжатларни ишлаб чиқиш тезлаштирилсин ва жумҳурият мактабларида таълим-тарбия тажрибаларини ўтказиш назорат қилинсин. Ўқувчиларни ғоявий-маънавий руҳда тарбиялаш борасида орттирилган ижобий тажрибани ўрганиш ва оммалаштиришга кўмаклашилсин.

Ўзбекистон ССР Давлат матбуот комитети, Маданият, Халқ таълими вазирликларининг раҳбар коммунистлари болалар музейлари махсус адабиётлари: буклетлар, йўл кўрсаткичлар, қўлланмалар ва шу кабиларни нашр этишни кўпайтирсинлар, истиқболда эса махсус болалар музейлари в эстетика марказларини тузишни режалаштирсинлар. Педагогика ўқув юртлари талабалари ва ўқитувчилари учун ўзбек ҳамда рус тилларида тарбиявий ишлар методикаси бўйича қўлланмалар чиқаришни кўпайтирсинлар.

Ўзбекистон ССР Телекўрсатуви ва радиоэшиттириш давлат комитетига умумтаълим мактабларида ўқувчиларни ғоявий-маънавий руҳда тарбиялаш борасидаги ишларни ёритишга бағишланган радио ва телеэшиттиришлар туркумини тайёрлаш таклиф этилсин.

Фарғона вилоят ва шаҳар партия комитетига ҳамда Фарғона политехника илмгоҳининг партия комитетига қуйидаги вазифалар топширилди:

ижтимоий фанлар муаллимлари фаолиятини талабаларда диалектик-материалистик дунёқарашни шакллантиришга қаратиш, ижтимоий фанлар бўйича олинган билимларни амалда қўллай билиш, ижтимоий жараёнларни мустақил таҳлил этиш, байналмилал ва ватанпарварлик тарбиясига, миллатлараро мулоқот маданиятига кўпроқ эътибор бериш;

факультетларнинг партия бюролари, кафедралар партия гуруҳларининг фалсафа, сиёсий тарих, сиёсий иқтисод, социализм назарияси дарслари, янги махсус дарслар ўтишни қайта қуриш, ёшларда замонавий сиёсий тафаккурни шакллантиришга доир иш мазмуни ва усулларини танқидий таҳлил этиш;

ректорат билан биргаликда ижтимоий фанлар кафедралари муаллимлари таркибини сифат жиҳатдан янгилаш, уларнинг жумҳурият ҳамда мамлакат етакчи олий ўқув юртларида ўз вақтида малакаларини ошириш ва қайта тайёргарликдан ўтишларини таъминлаш;

мафкура комиссияси, инсонпарварлик таълими кенгаши раисларининг, ижтимоий фанлар кафедралари раҳбар коммунистларининг бутун ўқув-тарбия жараёнини қайта қуриш, ҳозирги даврнинг долзарб муаммолари юзасидан ўтказиладиган илмий тадқиқотларни ривожлантиришга доир ҳисоботларини мунтазам эшитиб бориш;

коммунист талабаларнинг ёшлар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар олиб боришдаги мавқеини ошириш, партия билан комсомол алоқаларини кучайтириш, талабалар сиёсий клублари ишини яхшилаш;

«Инженер» кўп тиражли рўзномаси самарадорлигини ошириш, муҳаррирнинг қилинган ишлар тўғрисидаги ҳисоботини вақти-вақти билан эшитиб туриш, таҳрир ҳайъатини ҳамда истиқболда эълон қилинадиган мақолалар режасини тасдиқлаш, рўзноманинг муттасил чиқишини таъминлаш, эълон қилинаётган материаллар сифатини яхшилаш.

Мафкура комиссияси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети IV пленумининг «В. И. Ленин Марказий музейи Тошкент бўлими ҳақида»ги 1991 йил 12 март қарори, «Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Котибиятининг «Фарғона водийси вилоятларида диний муҳит тўғрисида»ги қарори қандай бажарилаётганлиги ҳақида» махсус ҳужжатлар қабул қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Мафкура бўлимига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг котиби, Мафкура комиссиясининг раиси К. Ю. Юсупов бошчилигида В. И. Ленин номли Ўзбекистон халқлари тарихи ва дўстлиги музейи низоми ҳамда тузилмасини узил-кесил ишлаб чиқишга доир махсус комиссия тузиш топширилди.

• БОЗОР ИҚТИСОДИЁТИ ВА ҲАЁТ

ДЕҲҚОН НАСИБАСИ БУТУНМИ?

● Ўрта Чирчиқ ноҳияси тажрибаси Шеробод тажрибаси билан бир пайтда бошланган.

● Хўжаликлар ўз толасини мустақил равишда қардош жумҳуриятларга ва хорижга сотади.

● Агросаноат бирлашмаси бундан буён зарурми?

1. Тамал тоши

БОЗОР иқтисодиёти шароитида бундан кейин қандай иш олиб бориш ҳаммани қизиқтирмоқда. Айниқса, деҳқонларимиз бозор муносабатларидан кўп нарса кутмоқдалар. Аммо янгича шароитда қандай иш олиб бориш, бозор механизми амал қилиши учун зарур шароитлар вужудга келтириш, энг муҳими эса унинг қисқа муддатларда самара беришига эришиш деҳқонларимиз кўнглига чўғ солмоқда. Хўш, деҳқончиликда, айниқса унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликда бозор иқтисодиёти инсон омилини кучайтирадими, яъни одамлар ўз меҳнатлари эвазига турмуш шароитларини янада яхшилашга муваффақ бўладиларми — бу, айтиш мумкинки, бозор иқтисодиётидан кутилаётган асосий нарсадир.

Кейинги пайтда бозор иқтисодиёти шароитида хусусийлаштириш ҳақида кўп гапирилмоқда ва ёзилмоқда. «Халқ хўжалигини барқарорлаштириш ва бозор иқтисодиётига ўтишнинг асосий йўналишлари»да бу масалага шундай ойдинлик киритилди: «Бунда хусусийлаштириш деганда албатта хусусий мулкка айлантиришгина эмас, балки давлат мулкини турли шартларда жамоаларга, кооперативларга, акционерларга, чет эл фирмаларига, хусусий кишиларга топшириш ёки сотиш йўли билан мулк эгасини алмаштиришнинг бирмунча умумий жараёни тушунилади».

Янада аниқроқ қилиб айтсак, деҳқонлар меҳнатининг обрўйини ошириш ва унинг асосланишини кучайтириш, маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг омилкорлигини ва соғлом рақобат қилишларини бутун чоралар билан рағбатлантириш йўли тутилади.

Хабарингиз бор, рўзномамизнинг ўтган йил 9 октябрь, сонида «Шеробод тажрибаси» ҳақида ҳикоя қилинган эди. Икки оғиз сўз билан тушунтирганда, бу тажрибанинг моҳияти шундаки, пахтакор хўжаликлар хом ашёни тайёрлаш, қайта ишлаш ва тайёр маҳсулотларни сотишни ташкил этишда янгича усулни қўлланмоқдалар. Яъни, пахта тайёрлаш пунктлари пахта тозалаш заводи ҳисобидан хўжаликлар ихтиёрига бепул ўтказилди. Пахта тозалаш заводининг ўзи эса район агросаноат давлат ширкат уюшмаси ихтиёрида бўлиб, анъанавий «тегирмон» усулида ишлайди.

Биз ҳикоя қилмоқчи бўлган Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ ноҳиясида ҳам 1989 йилда моҳияти жиҳатидан худди ана шундай янги тажриба қўлланила бошланди.

Аввало шуни айтиш керакки, янги усулга ҳамма хўжаликлар ҳам якдиллик билан ўтди, деб бўлмайди. Масалан, тўртта жамоа хўжалиги бу усулга ўтишни мустақил ҳал қилолмадилар. Аммо кўпчилик хўжаликлар янги усулни бажонидил қабул қилдилар. Бу усул хўжаликларга эркинлик ва мустақиллик бериш, иқтисодий асосларда иш олиб боришга кенг имкониятлар туғдириши билан манзур бўлмоқда.

Ҳозир пахтачилик соҳасида ҳар қандай янгиликка қадам қўйилганида аввало, ҳар бир деҳқон жамоа аҳлининг манфаатини кўзлаб иш тутишини истаймиз. Шу нуқтаи-назардан олиб қараганда Ўрта Чирчиқ ноҳияси агросаноат бирлашмасининг қайта тузилиши янгилик бўлди. Пахтакор хўжаликларнинг иқтисодий мустақиллигини таъминлашда, деҳқонни ўз ҳосили самарасидан тўла баҳраманд этишда бу ташкилотнинг қўли калталик қилиб қолгани аён бўлиб қолди. Ҳозирги талаблар эса ишга янгича ёндашишни тақозо этарди. Хўш, пахтакорнинг эркини қандай қилиб ўзига қайтариш мумкин? Сир эмас, шу пайтгача у пахтасини йил бўйи не-не машаққатлар билан етиштирардию уни қабул пунктига топширар, у ёғи билан эса иши бўлмасди. Энди унга ўз маҳсулотининг ҳақиқий хўжайини бўлиш ҳуқуқини беришга аҳд қилинди. Аммо буни қандай қилиб амалга ошириш керак? Ҳамма гап шунда эди. Иқтисодий муносабатларнинг янги, илғор усули зарур эди. Агросаноат бирлашмаси ўрнига ташкил этилган Давлат кооператив бирлашмаси (ДКБ) нинг бир йиллик ишини таҳлил қилсак, дастлабки хулосаларни чиқариш мумкин.

Ноҳия ижроия қўмитасининг қарори билан 1989 йил октябрь ойида ана шу янги ташкилот — давлат кооператив бирлашмаси ташкил топди. Аввалги агросаноат бирлашмаси структураси кескин қисқартирилди. 44 ходим ўрнида ҳозир 15 мутахассис ишламоқда. ДКБ давлат маблағи ҳисобидан эмас, балки жамоа хўжаликларига кўрсатган хизмати ҳисобига «кун кўради». Агар илгариги агросаноат бирлашмасининг бир йиллик харажати фонди 207000 сўм бўлса, янги ташкил топган бирлашманинг бир йиллик иш ҳақи фонди 116 минг сўмдангина иборат.

ДКБнинг ўз устави бор. У ана шу асосда иш олиб боради. Кооператив бирлашма ишини сайлаб қўйилган кенгаш бошқаради. Кенгаш ҳар кварталда бир маротаба кооператив ишлари билан боғлиқ масалаларни муҳокама қилиб боради. ДКБнинг кундалик ишларини кенгашлар оралиғида кооператив раиси бошқаради.

ДКБга ҳозирча 13 та жамоа хўжалиги аъзо бўлиб кирди. Булардан ташқари пахта тозалаш заводи, қурилиш ташкилотлари, таъмирлаш-ишлаб чиқариш корхонаси, пилла қабул қилиш корхонаси, бўрдоқичилик хўжаликлари ҳам кооперативнинг тенг ҳуқуқли аъзолари ҳисобланади.

Бирлашма таркибига кирувчи хўжаликларга 29 минг гектардан зиёд суғориладиган ер майдони бириктирилган. Шунинг 15 минг гектарида пахта етиштирилмоқда.

Хўш, янги усулнинг афзалликлари нималардан иборат? 1990 йилни олиб кўрайлик. Соф даромад ва деҳқончиликнинг рентабеллик даражаси анча ошди. Пахтакорлар давлатга пахта сотиш режаларини вилоятда биринчилардан бўлиб бажаришди. Бунинг асосий сабаблари пахта терими асосан машиналар зиммасига юклатилганлигидир. Бурноғи йилда ялпи ҳосилнинг 84,8 фоизи, 1990 йилда эса 93 фоизи машиналар бункеридан тўкилди. Пахта теримига четдан биронта ҳам ёрдамчи чақирилмади. Ўтган йилги ҳосилни тез йиғиб-териб олишда пахтага тўланадиган ҳақнинг оширилиши ҳам муносиб роль ўйнади, албатта. Хўжалик бошқарувларининг қарорига асосан жойларда машинада терилган пахта учун жумҳуриятда белгиланганидан ҳам юқори баҳоларда ҳақ бериш ишлари амалга оширилди. Натижада жамоа хўжаликлари кам харажат қилиб, пахтани машиналар ёрдамида тез териб олишга эришдилар. Ҳар бир пахта териш машинасининг ўртача иш унуми 137 тоннани ташкил қилди.

Демак, ҳар бир кишининг меҳнати самарасига яраша баҳоланиши керак. Бу бозор иқтисодиётининг тамал тошидир.

2. Буйруқбозлик ўрнига ишбилармонлик

НОҲИЯ раҳбарлари, мутахассислари ва деҳқонлари билан ана шу ҳақда бафуржа гаплашдик. Ноҳия деҳқончилик ширкати бирлашмаси раиси М. Ўринбоев шундай деди:

— Ҳосилни энг қисқа муддатда йиғиб-териб олганимизнинг сабабларидан бири — юкнинг оғири механизаторлар зиммасига тўғри келганидир. 310 та машина ишлади. Уч кун муттасил йиллик режага нисбатан 8 фоиз атрофида пахта терилди. Мусобақада областдаги 8 та районни қувиб ўтдик. Ҳосилнинг 80 фоизи юқори сортларга қабул қилинди. Қизиғи шундаки, ҳосил тақдири давлат ва жамоа хўжаликларининг бевосита ўзида ҳал қилинганлиги учун ҳам пахта масаласи бирон марта ноҳия партия қўмитаси бюросида кўрилмади. Маҳаллий Кенгашлар роли оширилишига алоҳида эътибор қаратилди.

Дарҳақиқат, мавсум давомидаги ҳақиқий аҳвол ҳам бу фикрни тасдиқлади. Ёдларингизда бўлса, аввалги йилларда илғорлар «Ҳурмат тахтаси»га хўжалик раиси, партком котиби, касаба уюшмаси раиси ва комсомол етакчисининг исми-шарифи ёзилар эди. Маҳаллий Совет раҳбари ҳеч кимнинг эсига келмасди. Унинг меҳнати, мавқеи қадрланмасди. 1990 йилдан бошлаб эса илғор хўжаликлар раҳбарлари ёнидан қишлоқ Кенгашлари раислари суратлари ўрин олди.

— Ҳосил тақдирини сувчилар ҳал қилади, деган гапга қўшиламан, — дейди А. Икромов номли жамоа хўжалиги бош агрономи Холис Баратов. — Бизнинг ерларимиз қир-адирлардан иборат бўлгани учун экинни суғоришда алоҳида тажриба, масъулият талаб қилинади. Биз ғўзани агротехник муддатда тўрт марта суғоришга эришган сувчини моддий ва маънавий рағбатлантириб бордик. Шу муносабат билан айрим мулоҳазаларимни айтиб олмоқчиман. Пахта бу — нонимиз, ризқимиз. Шу боисдан ундан ҳеч қачон юз ўгирмаймиз. Баъзиларнинг пахтакорлик касбидан кўнгли совуши сабаби кўп кимёвий дориларни ишлатилишига йўл қўйишимиздир. Бу муаммони аста-секин маҳаллий ўғитга ўтиш ҳамда ғўза касалликларига қарши биологик усулларни қўлланиш орқали ҳал қилиш мумкин, деб ўйлайман. Шундай қилиш кераккки, хўжалик раҳбарларининг иши далада қанча кимёвий дори ишлатилганига қараб баҳолансин.

Айрим камёб моллар хусусида — улар ҳамма магазинга тарқатилмасдан, балки марказлашган дўконларда сотилиши керак, деб ўйлайман. Шунда улар устидан назоратни ўрнатиш қулай бўлади. Бу ишларни Советлар ўз қўлларига олишлари керак. Дўконлардан баъзан оддийгина иш қуролларини ҳам топиб бўлмайди. Шу маънода деҳқонлар эҳтиёжи, талаб-истаклари ўрганиб чиқилиб, махсус дўконлар ташкил қилинса бўлмасмикин?!

Кўряпсизми, бугунги деҳқон кўнглига қўл солсангиз, анчагина дардлари йиғилиб қолган. Энди ҳамма гап «юқори»дан деҳқонга кўрсатма беришда эмас, унинг дилидагини тилига чиқариш, тилидагини эса амалда рўёбга чиқаришда қолган. Бусиз бозор иқтисодиётида муваффақиятга эришиб бўлмайди.

ДКБ қошида механизация билан шуғулланувчи бўлим ташкил этилганини, унинг асосий эътибори машиналар ремонтининг сифатли бўлиши, уларнинг эҳтиёт қисмлар, ёқилғи ва мойлаш материаллари билан ўз вақтида таъминлашга қаратилаётганини алоҳида таъкидлаб ўтиш лозим. Ноҳия пахта сотиш йиллик режасини 23 иш кунида бажарганининг иккинчи бир сабаби бор. Янги усулда, яъни барча ишларни хўжаликларнинг ўзлари амалга оширди. Ўтган йил «Ленин йўли», А. Икромов номли, Ким Пен Хва номли, Ленин номли; Энгельс номли, «Партия XXII съезди», Терешкова номли, К. Маркс номли хўжаликлар эски усулдан мутлақо воз кечишди. Ҳар бир хўжалик пахта сифатини аниқловчи лаборант-реализатор, пахтани қабул қилувчи ходимларни ўзлари тайёрлашди. Пахта пунктида бажариладиган барча ишларни ўз зиммаларига олдилар. Бугина эмас, пахтани қайта ишлаш вақтида ҳам хўжалик аъзоларининг ўзлари қатнашдилар. Бу янгича шароит аҳолининг иш билан таъминланиш имкониятини вужудга келтирди. Хўжаликлар пахта заводига хом ашёни қайта ишлагани учун ҳар бир тоннасига 277 сўмдан ҳақ бердилар, холос. Бу янгиликнинг афзаллиги шундаки, биринчидан, хўжаликлар қўшимча маблағ ола бошладилар, иккинчидан, уларнинг масъулияти ортди, чунки етиштирилган ҳосилнинг эгаси хўжаликларнинг ўзи бўлиб қолди.

ҚУРИЛИШ НОМЛАРИ	ҚИЙМАТИ МИНГ СЎМ (ЯНГИ НАРХДА)	1990	1991	1992	1993	1994	1995
БОҒЧА — 140 ЎРИНЛИ	710		Х				
ГАЗЛАШТИРИШ — КМ.	811		10	8	2	1	2
МАКТАБ — 120 ЎРИНЛИ	221			Х			
МАКТАБ — 150 ЎРИНЛИ	265	Х					
СУВ ҚУВУРЛАРИ — КМ.	112	5	1	2	1	1	2
КЎЧА АСФАЛЬТЛАШ	632	8	4	2	3	2	2
ТЕЛЕФОНЛАШТИРИШ	109				Х		
МАДАНИЯТ УЙИ	210		Х				
ЧОЙХОНАЛАР	112		1	1	1	1	1
ПИОНЕРЛАР ЛАГЕРИ	44		1		1		
ШИФО МАСКАНИ	48						

АКМАЛ ИКРОМОВ НОМЛИ ЖАМОА ХЎЖАЛИГИДА 1990-1995 ЙИЛЛАРДА АМАЛГА ОШИРИЛАДИГАН ИЖТИМОИЙ-МАДАНИЙ ҚУРИЛИШЛАР

ЭСЛАТМА: Х — ТОПШИРИЛАДИГАН ЙИЛ

Суратда: Охунбобоев номли жамоа хўжалиги илғор механизаторлари (чапдан) Қўштой Аҳмедов ва Ғулом Усмонов мавсум юмушлари ҳамда ташвишлари хусусида ўртоқлашмоқдалар.

М. ҲАЙДАРОВ олган сурат.

3. Даллоллик энди айб эмас

ЭСИМИЗДА бор, илгарилари пахта топширишда жанжалли ҳолатлар кўп бўларди. Энди буларга барҳам берилди. Пахта пунктларида хом ашёни қабул қилиш тезлашди, даладан ташиб келувчи транспортларнинг фойдали иш коэффициенти икки баробар ортди.

Авваллари хўжаликлар ҳосилни пахта қабул пунктларига ўтказгач, бошқа нарсаларга — хом ашёнинг кейинги тақдирига жавоб беришмас эди. Энди эса, уни сақлаш, тола миқдори ва сифатини оширишга ҳам ўзлари тўла жавоб берадиган бўлишди.

Тошкент вилояти пахта тозалаш ва уни қайта ишлаш саноати ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли бўлиб келган Қорасув пахтани қайта ишлаш заводи энди унинг ихтиёридан чиқиб, ноҳия ДКБ таркибига бирлаштирилди. Хўжаликлар пахта тозалаш ва ундан чиқадиган бошқа маҳсулотлардан қўшимча маблағ олиш имкониятига эга бўлдилар. Масалан, 1989 йилда А. Икромов номли жамоа хўжалиги етиштирган 2477 тонна пахтадан 737 тонна тола, 1345 тонна чигит, 81 тонна линт, 22 тонна улюк, 3 тонна момиқ олди. Хўжалик пахта хом ашёси учун давлатдан 1643 минг сўм пул олди. Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, хўжалик пахта хом ашёсининг бирламчи маҳсулотини ўзи сотиши натижасида 180 минг сўмлик қўшимча маблағга эга бўлди. Бошқа хўжаликлар ҳам тола билан пахта хом ашёси ўртасидаги баҳо фарқи ва ундан чиқадиган бошқа маҳсулотларни сотиши эвазига қўшимча даромад олишга эришдилар.

Бу ерда яна бир нарсани айтишга тўғри келади. Янги усулга ўтилгач, 1989 йил ҳосилидан хўжаликларнинг 3181 тонна толаси Германия, Чехословакия, Югославия, Куба, Венгрия, Болгария, Польша, Корея, Вьетнам каби хорижий давлатларга сотилди. Экспорт қилинган пахта учун 2134575 сўм, шундан 78315 сўм эркин валюта миқдорида маблағ олинди. Бу маблағнинг 11200 сўм эркин валютаси пешқадам Ким Пен Хва номли жамоа хўжалиги ҳисоб счётига тушди. 1223193 сўми эса пахта саноати ташкилотлари учун ускуналар сотиб олишга ишлатилди.

Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтмоқчимиз. Хўжаликлар янгича ишлашга ўтишди. Бу яхши. Пахтадан келаётган маблағдан бевосита деҳқоннинг киссасига қанчаси тушади, деб қизиқарсиз. Бу саволга ҳозирча аниқ жавоб топиш қийин. Чунки юқорида айтиб ўтилганидек, жамоаларнинг ишлаб топган пуллари асосан техника, асбоб-ускуналар сотиб олишга сарфланган. Пахта экиб, нене машаққат чеккан деҳқон хорижга сотилган пахтасидан сариқ чақа ҳам олмади. Ёки бошқа бир мисол. Пахта хом ашёсидан 200 хилдан ортиқ маҳсулот олинади, бир тонна пахтадан 300—340 килограмм тола, 100 килограмм ўсимлик ёғи, 220 килограмм кунжара олиш мумкин, деб кўп гапирилади. Бир тонна толадан унинг хилига қараб етти минг метрдан ўн тўрт минг метргача мато тўқиш мумкин экан. Шу пайтгача пахтакор деҳқон ана шу 200 хил маҳсулотнинг қанчасини олди? Янгиликнинг жорий қилиниши натижасида эса хўжаликларнинг пахтакорлари энди пахта хом ашёсининг бирламчи маҳсулотидан оз бўлсада наф кўра бошладилар. Деҳқон жамоаларида пахта хом ашёсини қайта ишлашга қизиқиш пайдо бўлди. Қолган хўжаликлар ҳам янги усулда иш юритган хўжаликларнинг йил якунидаги иқтисодий самарасини кўриб янги усулга ўтишга қарор қилдилар.

Ноҳия партия қўмитаси, бошланғич партия ташкилотлари ҳозир ўз иш фаолиятини кўпроқ ижтимоий масалаларни ҳал қилишга қаратмоқдалар. Бу ерда «Инсонга ғамхўрлик» дастури ишлаб чиқилди, ҳар бир хўжаликда қандай социал объектлар қурилиши, уларнинг қачон ишга туширилиши муддатлари аниқ белгиланиб, кўзга кўринарли жойларда катта панноларга ёзиб қўйилган.

Бозор муносабатларининг деҳқонлар ҳаётига татбиқ этилишига кўп вақт қолгани йўқ. Уни эркин, келишув асосидаги баҳосиз ташкил қилиб бўлмайди. ДКБ қошида тузилаётган янги молия ҳисоб-китоб маркази хўжаликларнинг ўз маҳсулотларини сотишида амалий ёрдам кўрсатиш учун хизмат қилади. Бозор муносабатларида сотувчи ва харидор ўртасида воситачи зарур. Воситачи ҳар икки томоннинг розилиги билан берилган иш ҳақи эвазига «тирикчилик» қилади.

Бошқариладиган бозор иқтисодиётининг дастлабки босқичида деҳқон етиштирган пахтасидан чиққан маҳсулотни харидор топиб сотиши учун ҳалол даллоллар — кўмакчилар жуда зарурлиги равшан бўлиб қолди. Шунинг учун жумҳуриятимиз Президенти И. А. Каримов ташаббуси билан ташкил топган Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Маҳкамаси ҳузурида таъминот ҳамда енгил саноат хом ашёси ва маҳсулотини сотиш бош бошқармаси тузилгани нур устига аъло нур бўлди. Бу бошқарма пахта тозалаш заводлари ходимларидан маҳсулотни харид қилади ва уни истеъмолчиларга сотади. Илгари Ўзбекистон пахтаси Москвада сотилиб келинган бўлса, энди бевосита Тошкентда сотилади. Шу мақсадда бу ерда ўтган йил ноябрь ойи охири — декабрь бошида Ўзбекистон ССЖнинг пахта маҳсулотини улгуржи сотиш жумҳуриятлараро ярмаркаси очилди. Бу катта мақсад йўлидаги дебочадир.

— Пахтакорларимиз бу кунни узоқ вақтдан бери кутган эдилар, — дейди ноҳия агросаноат давлат кооператив бирлашмаси раисининг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари Ҳ. Маҳкамов. — Авваллари вилоят пахтачилик саноати ташкилотига қарам эдик. Энди тўғридан-тўғри Тошкентда янги ташкил этилган бошқарма орқали бу ишлар ҳал қилиниши мумкин. Ҳатто Ким Пен Хва номли жамоа хўжалиги бошқа хўжаликлардан фарқли суратда Қорасув пахта тозалаш заводининг «Тегирмон» усулидан фойдаланиш ўрнига ўзи ана шундай завод қуриб олишга ҳам қурби етди!

Ҳамма хўжаликлар ҳам шундай завод қуришни орзу қилади, албатта. Сабаби хом ашёни иккинчи қайта ишлашдан ҳам унинг ўзи манфаатдор. Масалан, фақат чигит ва толагина ишлаб чиқармасдан, чигитдан энди ёғини ҳам ўзи олмоқда. Кунжарани ҳам ўзида ишлаб чиқаряпти. Бугина эмас, толанинг паст сортларидан ҳар хил маҳсулотлар тайёрлашни йўлга қўйяпти. Қорасув пахта тозалаш заводи «тегирмон» усулига ўтмасдан аввал пахтакор хўжаликлар фақат далада етиштирилган хом ашё учунгина давлатдан ҳақ олиб келишган бўлса, энди бу хом ашёдан чиқадиган беш хил маҳсулот чигит, тола, момиқ, линт ва улюк учун ҳам ҳақ олишяпти. Ҳолбуки, биринчи ишловдан чиққан маҳсулотлар учун илгари ҳақ олишмасди.

Пахта тозалаш заводининг ўзида ҳар қайси жамоа хўжалиги ўз пахта тайёрлаш пунктига эга. Агар янги усулга ўтмасдан олдин улар даладан келтирган пахтани давлат қабул пункти тарозисидан ўтказиш билангина кифояланишган бўлса, эндиликда пахта бунтининг яхши сақланиши, толанинг яхши чиқиши ҳам уларнинг бўйнида. Сир эмас, эски усулда қабул пунктида бир колхознинг пахтасини иккинчи колхозга қўшиб ёзишлар бўларди. Янги усул бунга ҳам чек қўйди. Бу усулнинг янада равнақ топиши учун энди толани малакали харид қилиб сота оладиган етук мутахассисларга мухтожлик сезяпмиз.

ЎРТА ЧИРЧИҚНИНГ бу янги тажрибаси диққатга сазовор. Пахта толасининг ҳаммаси хўжаликларнинг ўзларига қайтарилиши, технологик жараённинг боришини ўзлари назорат қилишаётгани, пахтани етиштиришдан то сўнгги маҳсулот олишгача барча масъулиятни ўз зиммаларига олишгани қайта қуриш шарофатидир.

Булар — бозор иқтисодиётига ўтиш сари ташланган илк қадам. Энди ҳамма гап бу тажрибани янада қиёмига етказишда, деҳқоннинг ҳақиқий эркинлиги ва иқтисодий мустақиллигини амалий ишлар билан мустаҳкамлашда.

Ҳамид ИКРОМОВ,
Абдунаби МАННОПОВ.

ОЛИМНИНГ ОЛАМИ

• Фанимиз заҳматкашлари

Инсон ҳақида маъноли гапни айтиш учун кишининг умр йўлига назар ташлаш керак. Устоз 80 ёшдан ошган бўлса-да, илм борасида, ўқув-тарбия ишларида ҳамон яловбардор эканлигини таъкидлаш лозим. Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, тарих фанлари доктори, профессор Мавлон Худойберганович Назаровнинг раҳбарлигида биргина ўтган йили олти фан номзоди диссертацияларини муваффақиятли ҳимоя қилиши жумҳурият тарихчиларига муносиб совға бўлди.

Мавлон ака отадан жуда ёш қолиб, амакилари тарбиясини олди. 1928 йили мактабни битириб, Самарқанддаги Ф. Хўжаев номидаги педагогика техникумига кириб, уни 1930 йили муддатдан илгари тамомлади. Самарқанд Педакадемиясининг тарих факультетида аъло баҳоларда ўқигани учун уни аспирантурада қолдиришди. Шу тариқа Мавлон Худойберганович ўз тақдирини тарих фани билан боғлади.

Домла 1940 йилдан буён 51 йилдирки, КПСС сафида. Ўз вақтида у жумҳурият комсомоли Марказий Қўмитасининг Мафкура бўлимини бошқарди. Айни бир пайтда Низомий номидаги Тошкент педагогика олийгоҳи ва олий муаллимлар билимгоҳларида СССР ҳамда Ўзбекистон тарихидан ўзбек тилида дарс берди. Илк бор хассос устоздан сабоқ олган кўплаб шогирдлар иқтидорли олим ва турли соҳанинг билимдонлари бўлиб етишдилар.

Мамлакат бошига оғир кулфат тушган уруш йиллари Мавлон ака Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида лектор, сўнгра жумҳурият комсомоллари етакчиларидан бири бўлиб ғалабага ҳисса қўшди.

Мавлон Худойберганович узоқ йиллар Фарғона ва Тошкент вилояти партия қўмиталари котиби лавозимларида фаоллик кўрсатди. Пойтахтда ишлаган даврида, «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг очилишига катта ҳисса қўшди. Асли тарихчи бўлган домла 1950-йилларда яна ўз севган касбига қайтди. ТошДУнинг СССР тарихи ва Ўзбекистон халқлари тарихи кафедралари,

сўнгги йилларда ТошПИда сиёсий тарих кафедрасининг мудири бўлди. Ҳозир шу даргоҳда профессор бўлиб ишлаяпти.

Домланинг илмий-педагогик фаолияти кенг қамровли, серқирра эканлигини алоҳида таъкидлаш керак. У киши Туркистонда фуқаролар уруши ва чет эл ҳарбий интервенцияси даври бўйича йирик мутахассис бўлиб, учта монография ва ўнлаб рисолалар нашр қилди. Ўзбекистон ССР тарихи бўйича ҳам китоблар, ўнлаб мақолалар ёзиб, тўпламларга масъул муҳаррирлик қилди. Юзга яқин мақолалар эълон қилиб, бугунги ўзбек халқи тарихининг ёрқин ва хира томонларини очиб берди.

Домланинг шогирдлари 60 нафардан ортиқ. У киши 10 га яқин докторлик диссертациясига илмий раҳбарлик қилди. Беназир тарихчи, қомусчи устоз даврнинг кенг кўламли жўшқин оғушида яшамоқда. Сокин ҳаётни хуш кўрмайдиган Мавлон ака ҳозир асарлари сайланмасини тайёрлаш билан машғул. Оқсоқол олимга бардамлик, узоқ умр тилаймиз.

Ф. ИСҲОҚОВ,
К. НОРМАТОВ,
тарих фанлари докторлари, профессорлар.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши Комитетида

5 июнь куни Тошкентда Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши қонунчилик, қонунийлик ва ҳуқуқ-тартибот масалалари комитетининг мажлиси бўлди.

Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши иш тартиби лойиҳаси тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Иш тартиби лойиҳасини депутатлар мулоҳазаларини, истакларни, таклифларни ва қўшимчаларни ҳисобга олиб маъқулладилар.

Сўнгра мажлисда «Йўл ҳаракати қоидаларини бузганлик учун жавобгарликни кучайтириш тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонуни лойиҳаси, Ўзбекистон ССР Олий Кенгашининг «Ўзбекистон ССР давлат ҳакамлиги идораларини қайтадан ташкил этиш тўғрисида»ги қарори лойиҳаси, «Ўзбекистон ССР Конституцияси (Асосий қонуни)га ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги, «Ўзбекистон ССРнинг баъзи қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги Ўзбекистон ССР қонунлари лойиҳалари тўғрисидаги масалалар, шунингдек, айрим вилоят ва Тошкент шаҳар судлари таркибига ўзгартиш киритиш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

(ЎзТАГ).

• Фармон ва ижро

РАҲМАТ, АЗИЗЛАР!

Ўзбекистон ССР Президентининг қишлоқ ва шаҳар аҳолиси чорва моллари учун тўйимли озуқалар, айниқса шелуха ва кунжара билан таъминлашни янада яхшилаш тўғрисидаги Фармони фуқароларга кўрсатилаётган ғамхўрликнинг яна бир ифодаси бўлди. Жамоатчи мухбиримиз Фарғона ёғ-мой комбинати бош директорининг ўринбосари Бахтиёржон Исҳоқов билан учрашиб, бу борадаги ишлар қандай бораётганлигини гапириб беришни сўради.

— Комбинатимиз коллективи қишлоқ ва шаҳар аҳолиси, айниқса уруш ва меҳнат фахрийлари чорва молларини тўйимли озуқалар билан таъминлашни яхшилаш соҳасида аниқ тадбирлар белгилаб, амалга оширмоқда.

Илгариги вақтларда шелуха ва кунжара фақатгина қўшни гидролиз заводи ва бўрдоқичилик корхоналарига, колхоз ҳамда совхозларга берилард. Бу маҳсулотларнинг катта қисми республикамиздан ташқаридаги истеъмолчиларга олиб кетиларди. Шахсий хўжаликларида қорамол, қўй-эчки боқаётган оилалар эса вилоят ёки шаҳар ижроия қўмиталарининг буйруғи билан 150—170 килограммдан шелуха ва 100 килограммдан кунжара олишар эди, холос.

Ҳозир бу иш кўнгилдагидек йўлга қўйилди. Фарғона шаҳри ва районларда имкони бўлган ҳар бир ишчи-хизматчи, деҳқон чорва молларини бемалол боқишлари мумкин. Эндиликда аҳолини тўйимли чорва озуқалари билан таъминлаш йўлга қўйилди.

Кейинги пайтда Сўх, Бувайда, Ленинград районларининг олисдаги қишлоқлари аҳолисига ҳам бундай маҳсулотлар сотила бошлади. Бугунга келиб, комбинат ҳар куни истеъмолчиларга 150—170 тонна шелуха ва 190—200 тоннадан зиёд кунжара сотмоқда. Йил бошидан буён эса шахсий хўжаликларга 4786 тонна шелуха, 3395 тонна кунжара етказиб берилди.

Айниқса, жумҳурият Президенти Фармонидан кейин бу хайрли тадбирларимизни кенгайтириб, фаолиятимизни тубдан қайта қуриб олдик. Жумладан, комбинат қошида шаҳар ва қишлоқ аҳолисига хизмат қиладиган алоҳида дўкон очдик. Ўтган йили шу дўкон орқали 960 тонна шелуха ва 253 тонна кунжара сотилган эди. Жорий йилнинг тўрт ойида эса 630 тонна шелуха, 229 тонна кунжара, хўжалик совуни, атир совун, салат ёғи ва бошқа маҳсулотлар сотдик. Бундан аҳоли, айниқса уруш ва меҳнат фахрийлари беҳад хурсанд бўлишяпти. Тўғриси, озгина бўлса-да, берилган ёрдам туфайли кейинги пайтда шахсий хўжаликларда чорва молларини кўпайтираётган оилалар сони ошиб бормоқда.

Шуни ҳисобга олиб, яқин кунларда яна битта янги махсус дўкон очишни мўлжаллаб турибмиз. Дўкон орқали бир кеча-кундузда 350—400 тоннагача шелуха ва кунжара, аралаш омихтаем сотишни йўлга қўямиз. Бу эса комбинат аҳлининг жумҳурият аҳолисини гўшт ва сут маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилашга қўшган ҳиссаси бўлади.

Т. ҲАМИДОВ ёзиб олди.

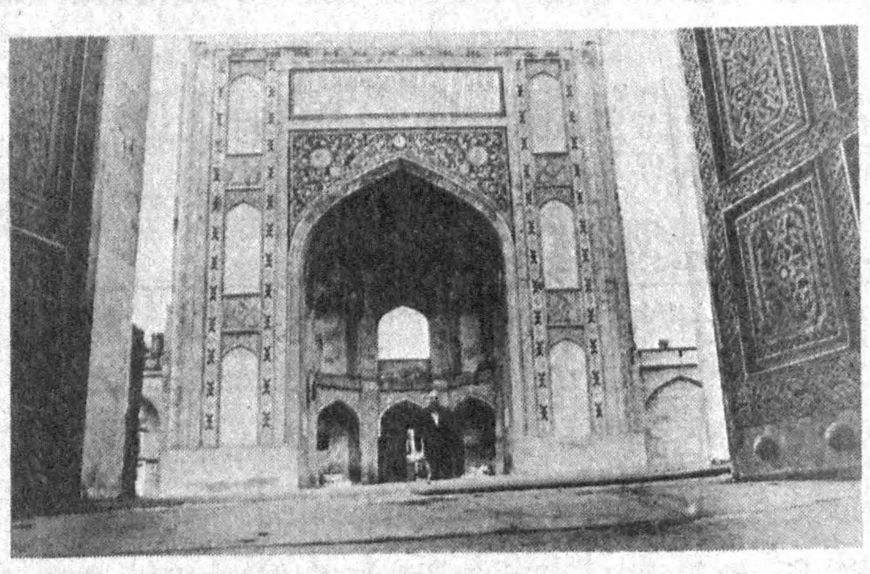

ҲАЖГА МУҚАДДАС САФАР ЭЗГУ НИЯТ РЎЁБИДИР

ЎЗБЕКИСТОНДА халқимизнинг бой тарихий меросига ҳурмат, умуминсоний қадриятларга зўр муҳаббат ҳисси ҳар жиҳатдан камол топмоқда, ҳаётимиздан ўзининг чинакам теран ўрнини эгалламоқда. Бу хайрли иш жумҳуриятда ўтмишда асоссиз равишда, зўрма-зўракиқ тақиқланган, беорларча тақиб этилган халқ анъаналарининг, урф-одатларининг, маросимларининг тикланаётганида намоён бўлмоқда. Худди шунингдек динга, диндорларга нисбатан ҳам муносабат ўзгармоқда. Давлат инсонларнинг виждон, эътиқод эркинлиги ҳуқуқини сўздагина эмас, балки амалда эътироф этмоқда, барқарорлигини тасдиқламоқда. Бунинг ёрқин ифодаси сифатида машҳур Усмон Қуръонининг диндорларга қайтариб берилишини, Тошкентдаги Шарқнинг меъморий дурдоналаридан бири Кўкалдош мадрасасининг Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонларининг Диний бошқармасига топширилганлигини, Қуръони каримнинг ўзбек тилида чоп этилаётганлигини ва шу каби қатор савобли ишларни кўрсатиш мумкин.

Куни кеча эълон қилинган Ўзбекистон ССР Президенти Вазирлар Маҳкамаси Раиси Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг ҳажга сафар қилиш тўғрисидаги фармойиши ҳам бу борада қилинаётган ишларнинг, белгиланган йўлнинг ўзгармаслиги, собитлигининг яна бир далилидир.

Фармойиш эълонигача жумҳурият раҳбариятига, шахсан Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримовга мусулмонларнинг муқаддас жойи бўлган Каъбага ҳажга сафар қилишда ёрдам беришни сўраб ёзилган Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари Диний бошқармасининг мурожаати, аҳли мусулмонлар кўпдан-кўп хатлари катта эътибор ва ҳурмат билан кўриб чиқилди.

Шу кунларда жумҳурият бошидан кечираётган жиддий иқтисодий ва ижтимоий қийинчиликларга қарамай, раҳбарият диндорларнинг ҳажни зиёрат қилишларига ёрдам бериш учун зарур бўлган имкониятларни қидириб топди. Агар ўтган йили Ўзбекистондан 350 киши ҳажга борган бўлса, бу йил мингдан ортиқ кишига шундай муқаддас сафар имконияти яратилди.

Ҳажга сафар қилиш учун ўринларни тақсимлаш ҳуқуқи Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари Диний бошқармаси ихтиёрига берилган.

Начора, бозор иқтисодиётига ўтишнинг оғир жараёнлари ўтган йилдагига нисбатан бу йил зиёратчилар сафарининг қийматига ҳам таъсир кўрсатганга ўхшайди. Бир гуруҳ мусулмонлар шу сарф-харажат миқдорини камайтиришни сўраб ҳукумат ташкилотларига мурожаат қилди. Жумладан Қашқадарё, Наманган вилоятларидан бир гуруҳ диндорлар ҳажга бориш учун зарур бўлган пул (35 минг сўм) ни катта оилалик, кам иш ҳақи оладиган бўлганликлари учун амалда тўплай олмасликларини маълум қилдилар. Лекин шуни аниқ билиб олиш керакки, бу харажат суммасига Ўзбекистон ҳукуматининг дахли йўқ, уни ҳукумат белгилаган эмас. Биз бу борада ҳукумат вакилларига мурожаат қилганимизда улар шуни таъкидладиларки, раҳбарият ҳам маблағ етишмаслиги туфайли барча ҳохловчиларнинг зиёрат қила олмасликларидан таассуф билдирадилар.

Айни пайтда тегишли давлат идоралари Президентимиз фармойиши асосида зиёратчиларга ёрдам бериш учун барча ишларни қилмоқдалар. Сафар учун зарур бўлган ҳужжатлар расмийлаштирилмоқда. Ўзбекистон Ташқи иқтисодий банкига 700 зиёратчи валютага алмаштиришлари учун уларга тегишли миқдорда чек ёзиб бериш тўғрисида фармойиш берилди. Ҳозирги кунда валюта масаласи оғир масала бўлгани учун қолган 500 зиёратчининг маблағини валютага алмаштиришни Ўрта Осиё Диний бошқармаси ўз зиммасига олди. Зиёратчиларнинг ой бориб, омон келишлари учун зарур тиббий текширув ўтказилмоқда. Ўзбекистон Фуқаро авиацияси бошқармасига, Ўзбекистон, Қирғизистон ва Туркманистон зиёратчиларини Жидда шаҳрига олиб бориш ва у ердан олиб келиш учун самолётлар ажратиш вазифаси топширилди. Бундан ташқари ҳажга жўнаб кетувчиларга транспорт, савдо ва тиббий хизмат кўрсатиш, уларни Тошкент шаҳрида бўлган вақтларида меҳмонхоналарга жойлаштириш, транспорт билан таъминлаш чоралари кўрилди. Хулоса қилиб шу нарсани имон-эътиқод билан эътироф этиш кераки, диндорлар Ислом динининг энг муҳим маросимларидан ҳисобланган — ҳаж сафарини муваффақиятли адо этишлари учун зарур бўлган бутун чоралар ишга солинмоқда.

Жумҳурият раҳбариятининг мана шу инсонпарварлик тадбирлари Ўзбекистон аҳолиси, жумладан диндорлар орасида ҳар томонлама маъқулланмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда. Соғлом мулоқот асосида биргаликда, ҳамжиҳатлик билан иш олиб бориш йўли — мавжуд, юзага келаётган барча муаммоларни ҳал этишнинг оқилона йўли эканлигини кўрсатмоқда, ечилмайдиган масала қолмаслигига ишонч бағишламоқда.

Абдулла ПЎЛАТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚЎШИҚЛАРДА ҚОЛГАН ҚАЛБ

Имомжон Икромов таваллудига 100 йил тўлди

Бундан қарийб олтмиш йил муқаддам, 1932 йили, камончи Имомжон Икромовнинг назари ўша кунларда жумҳурият рўзномаларининг бирида босилган бир ғазалга тушиб қолди. Бу ғазал на классик шоирларимиз, на эл-юрт оғзига тушган қаламкаш замондошларимиз ижодига мансуб эди. Шунга қарамай, ундаги мусиқий тароват, ҳис ва туйғуларнинг жўшқин ҳаракати камончининг бутун ҳузур-ҳаловатини банд этди-қўйди. Юрса ҳам, турса ҳам ғазалнинг латиф оҳанглари унинг хаёлидан кетмади. Орадан бир-икки кун ўтмай шу ғазалга мос куй ҳам туғилди. Аммо ғазал сарлавҳасиз бўлгани учун ёш бастакор ўзининг «тўнғич фарзанди»га қандай исм беришни билмай, ҳийла довдираб қолди. Бундан хабар топган ҳамкасби «Биродари азиз, биринчи қўшиғинг бениҳоя сўлим бўлибди. Уни «Сўлим» деб атасанг ҳам бўлади», — дебди.

30-йилларнинг машҳур хонандаси Қобилқори Сиддиқов томонидан катта маҳорат билан айтилган ва узоқ йиллар мобайнида халқнинг севимли ашулаларидан бири бўлиб келган «Сўлим» ана шу тарзда пайдо бўлган.

Ёрни ойнакдан қаранг,
ноз уйқуда ётганмикан,
Ёки қилган нолишим
уйқудан уйғотганмикан?..

Журналист Ғиёс Соатий сўзига басталанган бу қўшиқ бугун таваллудининг 100 йиллиги нишонланаётган машҳур ўзбек бастакори Имомжон Икромов ижодининг қалдирғоч асари бўлди.

«Сўлим» бахтли қисмат билан туғилган қўшиқ эди. У 1933 йили бўлиб ўтган энг яхши қўшиқлар танловида биринчи ўринни эгаллаб, пластинка шаклида халқ ўртасида тарқалди. Унинг биринчи ижрочиси, ўзбек саҳнасининг Фарҳоди Қобилқори Сиддиқов фронтда қаҳрамонларча ҳалок бўлганидан кейин Ўзбекистон халқ ҳофизи Шоқосим Шожалилов, сўнг Ўзбекистон халқ артисти Ориф Алимахсумовнинг репертуаридан мустаҳкам ўрин олди. Сўнгги йилларда эса у Камолиддин Раҳимов томонидан мароқ билан ижро этилиб келмоқда.

Имомжон Икромов 1891 йили Тошкентда туғилди. У болалик ва ёшлик йиллариданоқ ўзидаги мусиқий истеъдод белгиларини намойиш эта бошлади. Дутор ва танбур каби халқ чолғу асбоблари унинг меҳрини қозонди 1922 йилда Тошкентда Туркистон халқ консерваторияси ташкил этилиши билан у шу дорилфунуннинг дастлабки қалдирғочларидан бири бўлди. Сўнг Москва консерваторияси ҳузурида очилган миллий опера студиясига истеъдодли мусиқачи сифатида юборилди. Бўлажак бастакор Москвага таҳсил кўргани боргунга қадар Самарқанддаги педагогика билим юртида (1924—1927 йиллар) ўқитувчи, Самарқанд музикали драма театрида созанда бўлиб хизмат қилди. 1927—1941 йилларда эса Ўзбекистон радиоси қошидаги халқ чолғу асбоблари ансамблининг ташкилотчиларидан бири сифатида иш олиб борди ва ансамблда концертмейстер камончи вазифасини адо этди. 1941-1953 йиллар мобайнида шу ансамблда бадиий раҳбар лавозимини эгаллаб турди. 1953 йилдан 1966 йилга қадар яна концертмейстерлик лавозимини ўтади.

Имомжон Икромов ўзбек классик ва халқ мусиқий санъатини пухта эгаллаган, унинг нозик товланишлари ва нафис рангларини зукколик билан ҳис этган, шўх ва ўйноқи қочиримларига мафтун бўлган, ижро этилаётган куй ва қўшиқларнинг мусиқий теранлиги ва бойлигини тингловчига етказа билган моҳир созанда эди. Унинг ижрочи сифатидаги бундай ноёб фазилатлари тез орада ундаги бастакорлик истеъдодини уйғотди ва у илк қўшиқлари биланоқ халқ мусиқий анъаналарига таянган, ўзига хос мусиқий услуб ва овозга эга бўлган бастакорнинг пайдо бўлганини намойиш қилди.

Бастакор дастлаб ўзида мусиқий асар яратиш эҳтиёжини сезибгина қолмай, айни пайтда бу асарлар учун шеърий матнлар ижод қилишга ҳам уринди. Бу ҳолнинг сабаби ёш бастакорнинг ўзидаги шеърий иқтидорга бўлган ишончида эмас, балки мавжуд ғазаллардаги, шеърий матнлардаги «ғайри-мусиқий унсурлар»нинг бисёрлигида эди. Шунинг учун ҳам у дастлаб ўзи шеърий матнларни ёзишга интилди, ўз дидига мос шеърларни ахтариб топишга кўп вақт сарфлади. Аммо унинг бу икки йўналишдаги изланишлари ҳам кўнгилдагидек натижани бермади. Шундан кейин у қўшиқнавис шоирлар билан ижодий ҳамкорлик қилишга катта аҳамият берди.

Имомжон Икромов ўзига замондош бўлган Ҳабибий, Миртемир, Собир Абдулла, Ғайратий, Чархий, Туроб Тўла, Ҳамид Ғулом, Пўлат Мўмин, Эркин Воҳидов сингари шоирлар билан ижодий ҳамкорликда қўшиқ яратар экан, бу санъаткорлардан шеърнинг ғоявий мундарижасини тўла сақлаган ҳолда ҳар бир сўзнинг қўшиқ мусиқаси талаб этган оҳанглар билан жаранглашини, ҳар бир сўз, мусиқий дастадаги чолғу асбоблари сингари, қўшиққа зарур садолар ва мусиқий жилвалар олиб киришини талаб қилди. Нозиктаъб ва талабчан бастакор хоҳиши билан бу шоирлар ўз шеърларига қайта-қайта мусиқий сайқал берганлар. Ана шундай ижодий ҳамкорлик мактабини ўтган, сўз зоҳири Миртемир бастакор тўғрисида бундай деган эди:

«Имомжон оға билан мен қарийб ёрти асрлик дўстлардanman, қалинман ва ҳамиша шу кекса ва лекин ҳайратбахш, ҳам ғоят оригинал бастакор ижодига маҳлиёлардanman.

Имомжон оға маънавий бой-бадавлат бастакорлардан. Ижоди ўта халқона. Бу билағон ва боҳаё бастакор ижодхонасидан чиққан асарлар эсда қолгулик, арзигулик, тилга олгулик ва узоқ яшашга ҳаққи бор».

Имомжон Икромов билан Миртемир ўртасидаги ижодий ҳамкорликнинг меваси сифатида пайдо бўлган ашулалар бугун ўзбек қўшиқчилик санъатининг шоҳ намуналари ўлароқ тўю маъракаларда айтилиб, дилларга ҳузур ва ҳаловат, эзгулик ва малоҳат бағишлаб келмоқда. Бу икки улкан санъаткорнинг илҳоми билан туғилган «Яли-яли», «Ўйнасин», «Сулув чечаклар», «Мен келгум» сингари дилрабо қўшиқларнинг ҳамон севилиб куйланиб келинаётганининг сабаби шундаки, уларда шеърий сўз билан мусиқий оҳанг ўзининг беқиёс даражадаги уйғунлигига эришибгина қолмай, қўшиқнинг бу ҳар иккала зарур унсурида халқнинг юрагида жўшиб турган ва бундан кейин ҳам ўз қадр-қимматини сақлаб қолувчи туйғу ва армонлар кўркам бир тарзда мужассамланган.

«Муножот», «Ажам» сингари сўлим халқ куйлари узоқ йиллар мобайнида фақат чолғу асари сифатида ижро этилиб келди. Ҳолбуки, уларни юксак илоҳий ва инсоний ҳиссиёт билан йўғрилган матнлар асосида қўшиқ тарзида ҳам ижро этиш мумкин ва ҳатто зарур эди. Имомжон Икромов бу илоҳий қўшиқларнинг тегишли сўзлардан маҳрум этилганини нотўғри деб топди ва бу хатога барҳам бериш ниятида Навоий ғазалларини мутолаа қилиб, уларнинг ғоявий-мусиқий табиатини ўрганиб чиқди. Натижада «Сарви гулрў келмади» ғазалининг «Муножот» куйига, «Бир пари» ғазалининг «Ажам» оҳангларига, «Дилоромимға айт» ғазалининг эса «Чўли Ироқ»қа ҳамоҳанг жаранглашини инкишоф қилди. Сўнг бу классик халқ куйларини мазкур ғазалларга мослаб сайқаллаштирди. 1938 йилда Ўзбекистон халқ ҳофизи Акбар Ҳайдаров томонидан биринчи марта ижро этилган, 40-йилларнинг иккинчи ярмидан бошлаб эса Берта Давидова томонидан куйлаб келинган ва миннатдор тингловчилар қалбида эзгу ва покиза туйғулар уйғотиб келган «Муножот» ана шу тарзда пайдо бўлди. 1940 йилда яратилган «Дилоромимға айт» («Чўли Ироқ») қўшиғи эса, дастлаб Акбар Ҳайдаров, сўнг Мавлуда Аъзамова, 50-йилларда эса, ака-ука Сўфихоновлар ва Ориф Алимахсумовнинг халқона овозлари туфайлигина шуҳрат қозониб қолмай, ҳозир ҳам, худди «Бир пари» («Ажам») қўшиғидек севилиб айтиб келинади.

Имомжон Икромов Алишер Навоийнинг 500 йиллиги муносабати билан 40-йилларнинг бўсағасида улуғ ўзбек классикларининг ғазалларига куй бағишлаш имкониятига эришди. У ана шу имкониятдан фойдаланар экан, Бобур, Машраб, Муқимий, Фурқат каби ўзбек адабиётининг пурвиқор сиймолари қаламига мансуб ўнлаб ғазалларга қанот бағишлади. Бу ғазалларга ёзилган куйларга қайта-қайта сайқал бериб, улар томирига абадий ҳаёт қонини юборди. Шу туфайли бўлса керак, бу ажойиб қўшиқлар ҳали-ҳануз энг яхши ҳофизларимиз ва хушовоз хонандаларимиз репертуарини безаб келмоқда.

Имомжон Икромов узоқ ижодий ҳаёти давомида қўшиқнинг жозибали бўлиш, тингловчи дилини ром этиш ва йиллар-даврлар ўтса-да барҳаёт қолиш сирларини кашф этди. Айтишларича, бу сирлар бастакорнинг ўзи билан кетган. Лекин, умид қиламизки, ўзбек қўшиқчилик санъати анъаналарини эъзозловчи туғилажак ҳар бир бастакор ана шу сирларни биринчи навбатда эгаллашга ва устоз Имомжон Икромов сингари ўлмас қўшиқлар яратишга интилади.

Наим КАРИМОВ.

СССР Давлат банкида

СССР Давлат банки «Валюта ишларини тартибга солиш тўғрисида»ги СССР Қонунига мувофиқ «СССР ҳудудида валюта операцияларини тартибга солиш тўғрисидаги асосий қоидалар»ни тасдиқлади (асосий қоидаларнинг тўла матни «Экономика и жизнь» газетасининг 22-сонида эълон қилинган). СССР ҳудудидаги барча банклар, бирлашмалар, ташкилотлар, корхоналар, хорижий ваколатхоналар ва фирмалар, совет фуқаролари ва чет эл фуқаролари асосий қоидаларни бажаришлари шарт.

СССР ҳудудида валюта тўғрисидаги қонунларни бузиб содир этилган битимлар, жумладан, валюта биржасини четлаб ўтиб хорижий валютани сўмга ёки аксинча сўмни хорижий валютага айлантириш («Трансферт» операцияси деб аталган операциялар), шунингдек СССР Давлат банкининг рухсати бўлмагани ҳолда чет элдан келтирилган маҳсулотлар учун сўм билан ҳақ тўлаш қонун талабларига мос эмаслиги учун ҳақиқий ҳисобланмайди ва шунга мувофиқ фуқаролик-ҳуқуқий оқибатларга олиб келиши, қонунни бузишда айбдор бўлган мансабдор шахслар ва фуқаролар маъмурий ва жиноий жавобгарликка тортилиши мумкин.

СССР Давлат банки хорижий фирмалар ва фуқароларнинг эътиборини бундай битимларда иштирок этиш уларга катта зарар келтириши мумкинлигига яна бир бор қаратади. ●

ЛИМОНЛИ, АСАЛЛИ

● Жарқўрғон районн аҳолиси ёз ойлари олдидан маҳаллий муздек ичимликларга эга бўлди.

Соатига 1,5 минг шиша олмали, лимонли, асалли ва бошқа хилдаги муздек ичимликлар ишлаб чиқарувчи корхона фойдаланишга топширилди. Орёл, Тошкент ва Душанбе шаҳарларидан келтирилган ускуналар вақтида созланди. Бу ерда турли ички касалликларга даво ҳисобланган «Омонхона» сувини қадоқлаш ҳам йўлга қўйилади. Ичимликларни вилоятнинг кўпгина районларига тарқатиш кўзда тутилган.

Т. ЭШҚОРАЕВ.

ЭЪЛОН ВА БИЛДИРУВЛАР

Ўзбекистон ССР Маданият вазирлиги

М. УЙҒУР НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ САНЪАТ ОЛИЙ БИЛИМГОҲИ

1991—1992 ўқув йили учун

ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА

БИРИНЧИ КУРСЛАРГА

ТАЛАБАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БЎЛИМ

АКТЁРЛИК САНЪАТИ:

— ДРАМА ТЕАТРИ ВА КИНО АКТЁРИ — **ўқиш муддати 4 йил.**

а) ўзбек гуруҳи (Жумҳурият ёш томошабинлар театри учун);
б) рус гуруҳи (А. Чехов номидаги Самарқанд театри учун);

— МУСИҚАЛИ ТЕАТР АКТЁРИ — **ўқиш муддати 5 йил.**
а) ўзбек гуруҳи (Сурхондарё театри ва Тожикистон ССР Нов шаҳри театри учун);

— ҚЎҒИРЧОҚ ТЕАТРИ АКТЁРИ — **ўқиш муддати 4 йил.**
а) ўзбек гуруҳи (Наманган театри учун);

РЕЖИССУРА:

— МУСИҚАЛИ ТЕАТР РЕЖИССУРАСИ — **ўқиш муддати 5 йил.**
а) ўзбек гуруҳи.
— Телевидение режуссураси
а) ўзбек гуруҳи

ТЕЛЕОПЕРАТОРЛИК — **ўқиш муддати 5 йил.**
РАНГТАСВИР: — **ўқиш муддати 6 йил.**
— Дастгоҳли рангтасвир
— Монументал рангтасвир

— ТЕАТР ДЕКОРАЦИЯСИ РАНГТАСВИРИ — **ўқиш муддати 6 йил.**

— ГРАФИКА (китоб миниатюраси) — **ўқиш муддати 6 йил.**
Ўзбек гуруҳи

САНЪАТШУНОСЛИК: — **ўқиш муддати 5 йил.**
а) ўзбек гуруҳи (вилоят учун танлов)

ДЕКОРАТИВ — АМАЛИЙ САНЪАТ — **ўқиш муддати 6 йил.**
— Амалий графика
— Бадиий кулолчилик.

ИНТЕРЬЕР ВА ЖИХОЗЛАШ САНЪАТИ — **ўқиш муддати 6 йил.**

— САНЪАТ ЁДГОРЛИКЛАРИНИ ТАЪМИРЛАШ (Қашқадарё вилояти учун).

СИРТҚИ БЎЛИМ

АКТЁРЛИК БЎЛИМИ — **ўқиш муддати 5 йил.**
— Драма театри ва кино актёри
а) рус гуруҳи (Жумҳурият ёш томошабинлар театри);
— Қўғирчоқ театри актёри (Тожикистон ССР Чкаловск шаҳри театри учун).

КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ:

Мутахассислик, она тили ва адабиёт (ёзма), СССР тарихи (оғзаки),

ОЛИЙ БИЛИМГОҲНИНГ КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРИГА КИРИШ УЧУН АРИЗАЛАР 1991 ЙИЛНИНГ 10 ИЮНИДАН 6 ИЮЛГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Кундузги ва сиртқи бўлимларга кириш имтиҳонлари 1991 йил 8-июлдан бошланади.

ПОЧТА ОРҚАЛИ ЮБОРИЛГАН ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМАЙДИ.

Ҳужжатлар имтиҳонга қўйиш бўйича тузилган комиссиянинг тавсиясига асосланиб қабул қилинади.

Режиссура мутахассислиги бўйича кирувчилар имтиҳонга қўйиш комиссиясига ёзма рефератлар режиссёрлик режаларини,
рассомлик мутахассислигига кирувчилар талаб қилинадиган ҳажмда ижодий ишларини кўрсатадилар.

Кириш имтиҳонларига тайёрланиш бўйича консультациялар шанба кунлари 15-хонада соат 18 дан олиб борилади.

Ўқишга кириш ҳақида аризага қуйидаги ҳужжатлар қушиб топширилади: маълумоти ҳақидаги ҳужжатнинг асл нусхаси, 086/У шаклдаги тиббиёт маълумотномаси, сиртқи бўлимга кирувчилар учун иш жойидан маълумотнома, 3х4 см. ҳажмли 6 дона фотосурат.

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги хусусидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Манзилгоҳ: 700031, Тошкент шаҳри, Г. Лопатин кўчаси, 77-уй. Телефон: 56-28-80.

Ўзбекистон ССР Жисмоний тарбия ва спорт давлат комитети ва республика «Пахтакор» спорт-машқ бирлашмаси жамоаларининг республика «Пахтакор» спорт-машқ бирлашмасининг Бош директори Я. Г. Якубовга отаси

Габриэль Юсупович ЯКУБОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси Кенгаши жамоаси федерация Кенгашининг аъзоси

Геннадий Сергеевич КИСЕЛЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат санъат олий билимгоҳи жамоаси олий билимгоҳ ходими С. А. Аброровага отаси

Аброр АЪЛОЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат дорилфунуни ва табиий факультетлардаги сиёсий тарих кафедраси жамоалари табиий факультетлардаги сиёсий тарих кафедрасининг катта ўқитувчиси

Турсунғали АБИЛОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Тошкент Давлат чет тиллар педагогика олий билимгоҳи жамоаси француз тили факультети лексика ва стилистика кафедрасининг доценти Н. У. Умбаровга онаси

Режабмомо РАҲМОНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Узтрансспецстрой» ҳудудий ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси бирлашманинг Векободдаги ёрдамчи хўжалиги бошлиғи О. Исроиловга онаси

Тожихон ИСРОИЛОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

● *Саховат*

БОЛАЛАР УЙИДА ТЎЙ

Бу тўй бошқа тўйлардан тубдан фарқ қилади. У жумҳурият меҳр-шафқат ва саломатлик жамғармаси Андижон вилоят уюшмаси раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор С. Турсунов, Андижон шаҳридаги 2-болалар уйининг директори Озодахон Ғаниева ва бошқа саховатли кишиларнинг ташаббуси билан ўтказилди.

Болалар уйида тарбияланаётган йигирма бир нафар бола: Фаррух, Рустам, Бунёд, Умид, Мурод, Андрей, Александр ва бошқаларнинг қўллари бир кунда «ҳалол» қилинди.

Бу норасидаларнинг ота-оналари борми, деган савол туғилиши табиий. Кўпчилигининг ота-оналари ҳаёт. Лекин улар ўз болаларига ота ёки она бўлишдан воз кечишган. Бунинг турли сабаблари бор, албатта. Кимлардир тирноққа зор, кимлардир фарзандни хор қилади, деб шуни айтсалар керак-да.

Андижон мева-сабзавот тайёрлаш идораси 1000 сўм, вилоят комсомол қўмитаси — 400, «Уйғур» масжити —1000, «Девонабой» масжити 1 та новвос, 1-шаҳар болалар касалхонаси — 500, Андижон шаҳар «Янги шарқ» кўчасидан А. Каримов ўзи ва дўстлари номидан — 300, «Октябрь» кўчасида яшовчи пенсионер ўқитувчи Мунаввар Боротова шахсий жамғармасидан 150 сўм тўёна берди. Избосканлик, жалолқудуқлик, олтинкўллик, пахтаободликлар ҳам тўйга муносиб совға-саломлар билан келдилар.

Тўйдан ортиб қолган пуллар болаларнинг шахсий ҳисобига ўтказилди. 21 боланинг ҳар бирига алоҳида-алоҳида жамғарма дафтарчаси очилиб, улар номига 1000 сўмдан пул қўйилди. Ота меҳрига, она диййдорига зор бу гўдаклар вояга етганларида ушбу хайрия пулни омонат кассадан олиб яхши кунларига ярaтадилар.

Тўйдан кейин етти ёт бегона кишилар бу «тирик» етимларни ўз тарбиясига олиш истагини билдирдилар. Уларнинг ҳақиқий ота-оналари эса ориятдан писиб кетдилар.

Хайрия ҳисобидан ўтказилган бу ўзгача тўй болакайлар ҳаётида бир умр унутилмас воқеа бўлиб қолиши турган гап.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТУШЛИК ОВҚАТ—ТЕКИН

● Қашқадарё вилоятидаги газни қайта ишлаш заводи ходимлари учун энди тушлик овқат текин бўлиб қолди.

Ҳамма харажатларни корхона ўз зиммасига олди, у тушлик овқат текин бўлиши учун ойига 100 минг сўм пул сарфламоқда.

Завод маъмурияти ва касаба уюшмаси комитети ўз ходимларининг ижтимоий ҳимоясини таъминлабгина қолмай, шу билан бирга барқарор жамоани сақлаб қолишга ҳаракат қилиб, ана шундай харажатга рози бўлдилар. Цехларда ишловчилар учунгина эмас, болалар комбинатлари, профилакторийлар ходимлари — газ комплексига хизмат қилиш билан боғлиқ барча кишилар учун тушликка имтиёз кўзда тутилган.

Газчиларнинг ўз иссиқхонаси ва ёрдамчи хўжалиги пайдо бўлди. Кам фойда берадиган собиқ «Огонёк» давлат хўжалигининг 2 минг гектар ери ёрдамчи хўжалик юритиш учун газчиларга берилди. Шундай қилиб тез орада ошхоналар таомномасида янги сабзавот ва мевалар пайдо бўлади.

(ЎзТАГ мухбири).

Бош муҳаррир Р. РАҲМОНОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Ҳ. ИКРОМОВ, Н. М. МАЖИДОВ, С. МУҲАММАДЖОНОВ, М. Қ. МУҲСИМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Т. Н. НАЖМИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари), В. Т. ОДИЛОВ, М. Қ. ПИРМАТОВ, Р. Қ. ТУРСУНОВ, Ш. О. УБАЙДУЛЛАЕВ, А. С. УСМОНОВ, М. ХАЙРУЛЛАЕВ, Ж. ХОЛҚОСИМОВ, Э. С. ХУЖАЕВ (масъул котиб), М. ШЕРБЎТАЕВ, О. ҲИКМАТОВ.

БИЗНИНГ МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, Тошкент–ГСП, Ленинград кўчаси, 32.

БЎЛИМЛАР: муштарийлар фикрини ўрганиш ва хатлар — 33-21-43, 33-54-55, 32-53-16, 32-53-21, 31-11-49, 32-54-06; қайта қуриш ва ижтимоий адолат — 32-55-70, партия турмуши — 33-34-69, 33-38-55, 32-53-97, 32-57-19, саноат, қурилиш ва транспорт — 33-47-80, 33-81-48, 32-53-14, 32-54-09; қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 33-07-20, 32-53-13, 32-53-70; совет қурилиши — 33-15-29, 32-57-20, 32-54-18; фан, маданият ва халқ таълими — 33-41-51, 32-57-21; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 33-12-56, 32-54-35, 32-55-16; ахборот ва спорт—33-14-24, 32-55-17; ахлоқ-одоб —32-54-29; фельетонлар— 32-54-27; безатиш—32-57-22.
ЎЗ МУХБИРЛАРИМИЗ: Андижонда — 4-48-85, Бухорода — 3-96-12. Гулистонда — 2-63-48, Жиззахда — 3-31-86, Қаршида — 3-25-79, Наманганда — 6-54-11, Нукусда — 2-42-62, Самарқандда — 35-22-90, Тошкентда — 32-53-20, Урганчда — 6-80-04, Фарғонада — 6-90-89.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» («Советский Узбекистан») Орган ЦК Компартии Узбекистана

Нашр кўрсаткичи 64583. Буюртма № 5561. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 23.15.